

Årsrapport 2021

FORSVARS- OG
SIKKERHETSINDUSTRIENS
FORENING

Innhold

1	<u>ORGANISASJON</u>	5
	Hvem er FSi?	6
	Styret og administrasjon	8
	Organisasjon	10
	Økonomi	12
2	<u>AKTIVITETEN I 2021</u>	14
3	<u>PLAN FOR 2022</u>	28
4	<u>STYRETS KONKLUSJON</u>	42
5	<u>VEDLEGG</u>	48
	Medlemsbedrifter	50
	Årsregnskap 2021	52
	Revisors beretning	62
	Budsjett 2022	64
	FSi grupper og utvalg	66
	FSi arrangementstatistikk 2021	68

1

Organisasjon

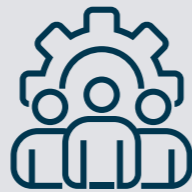
HVEM ER FSI?
STYRET OG ADMINISTRASJON
ORGANISASJON
ØKONOMI

Hvem er FSi?

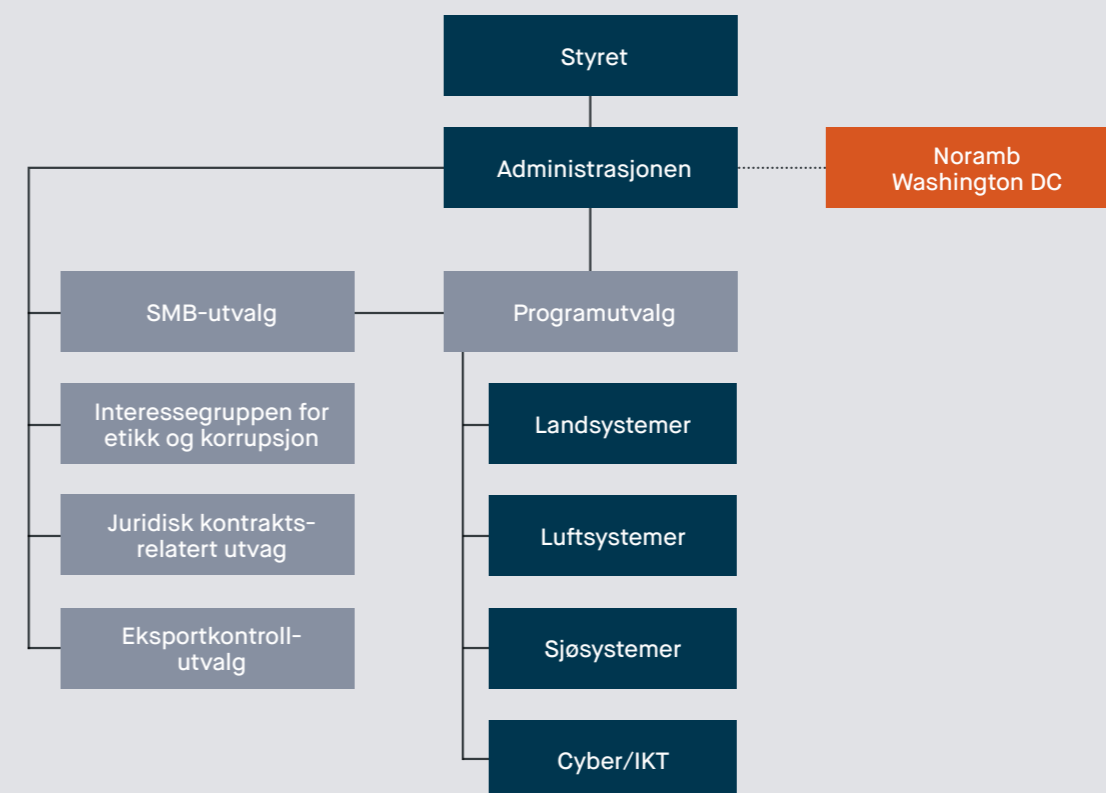
En uavhengig og selvstendig interesseorganisasjon for industri-, leverandør-, og kompetansevirksomheter som har forretningsmessige interesser knyttet til leveranser av produkter, varer og tjenester mot markeder innenfor forsvar, sikkerhet og beredskap nasjonalt og internasjonalt.

172
Medlemsbedrifter

7 757
Årsverk

FSis organisasjon pr. 31. desember 2021.

Styret og administrasjon

STYRETS MEDLEMMER

Pamela Willgohs | KDA AS (*styreleder*)
Gudmund Kjærheim | Fjord Defence AS (*nestleder*)
Jens-Petter Dieseth | Nammo AS
Tom Tuhus | Thales Norway AS
Carl F. Sejersted Bødtker | NFM Group AS
Erlend Skjold | Chemring Nobel AS
Egil Simonsen | Electronicon AS
Ivar Sehm | Data Respons AS

VARAMEDLEMMER

Ivar Flage | KDA AS (*personlig varamann for Willgohs*)
Øystein Håkonsløyken | Nammo AS (*personlig vara for Dieseth*)
Stian Kjensberg | Thales Norway AS (*personlig vara for Tuhus*)
Walter Øverland | NFM Group AS (*personlig vara Sejersted Bødtker*)
Christian Fuchs | TINEX AS (*1. vara kategori II/III*)
Trygve Sten Gustavsen | Axnes AS (*2. vara kategori II/III*)
Roar Langen | Aircontact Group AS (*3. Vara kategori II/III*)

ADMINISTRASJON

Torbjørn Svensgård | adm. dir.
Mari Ulstein | direktør kommunikasjon og forretningsutvikling
Tom Ivar Stie | seniorrådgiver
Terje Nylund | seniorrådgiver

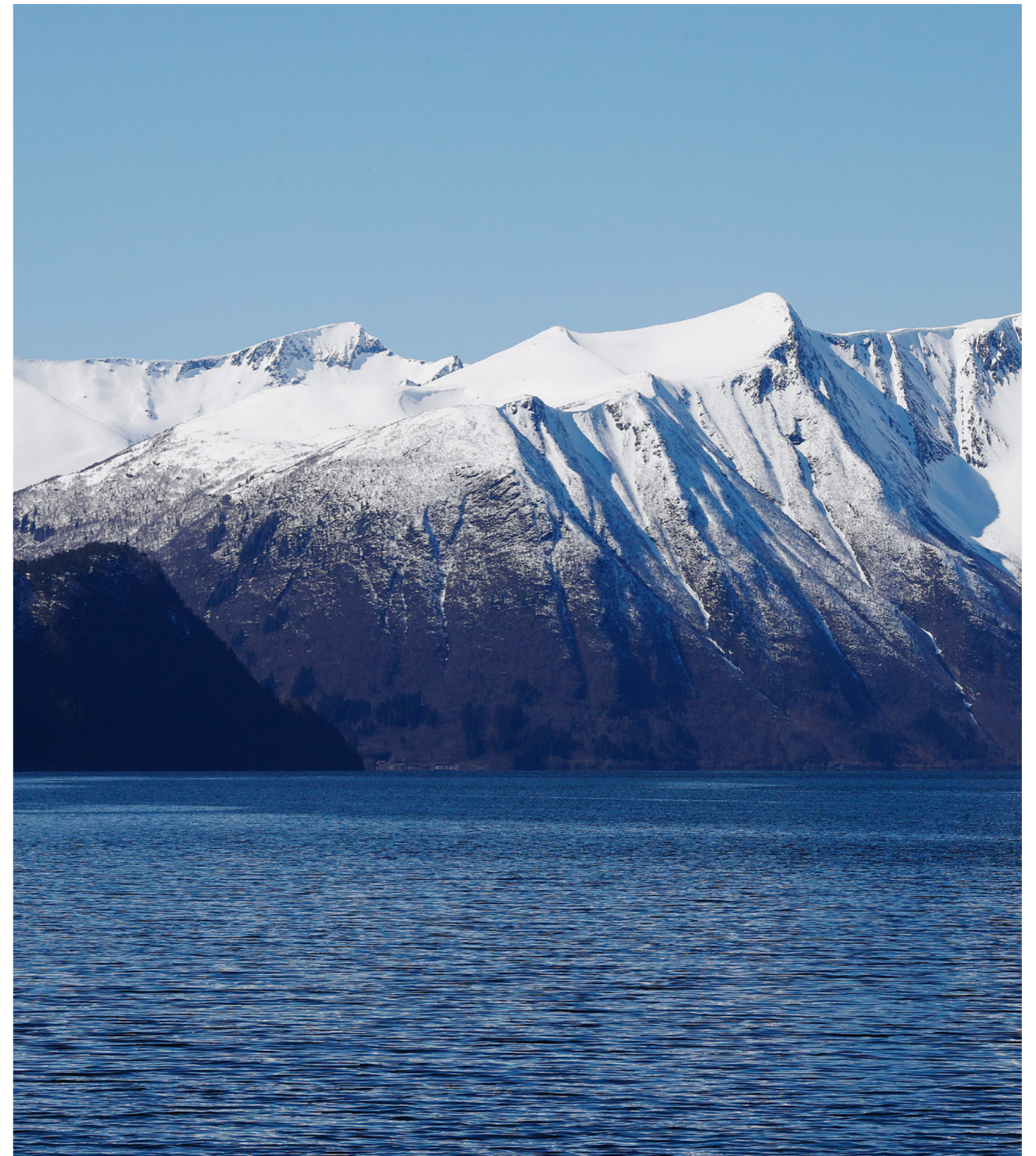

FOTO | Torbjørn Kjosvold / Forsvaret

Organisasjon

PROGRAMUTVALGENE

Programutvalgene under FSi er sammensatt av representanter fra FSi medlemsbedrifter. Utvalgsstrukturen speiler Forsvarsdepartementets investeringsprogrammer innenfor land-, sjø-, luft- og cyberdomenet, og er foreningens grensesnitt mot disse.

Føringer for etablering og utvikling av støttegruppene er gitt i den nasjonale forsvarsindustrielle strategien. Støttegruppene er en arena for gjensidig informasjonsutveksling mellom forsvarssektoren og forsvarsindustrien i Norge, og et forum for innhenting av synspunkter i forbindelse med forsvarsindustrielle vurderinger.

SMB – UTVALG

Mange små og mellomstore bedrifter opplever at det er utfordrende å få markedsadgang til forsvarsmarkedet, både nasjonalt og internasjonalt. Samtidig er det krevende å få finansiering av utviklingsaktiviteter. FSi har derfor opprettet et eget utvalg for små- og mellomstore bedrifter i foreningen. Utvalgets målsetting er å bidra til å bedre SMBenes rammebetingelser og på den måten øke mulighetene for markedsadgang. Utvalget skal også støtte administrasjonen i dialogen med Forsvarets organisasjon, seg imellom og mellom SMB-bedriftene og de store bedriftene, samt bidra til økt kompetanse hos SMBene om Forsvarets investeringskonsept.

ANSKAFELSESPROSJEKTER

I forbindelse med at industrien ønsker å følge opp Forsvarets anskaffelse av F-35 kampfly og nye ubåter, har FSi opprettet egne utvalg for kampfly og ubåter. Utvalgene er kontaktpunkt og samtalepartner for myndighetene når det gjelder industriplanen for anskaffelsene. Utvalgene ivaretar FSi sin representasjon i Forsvarsdepartementets ulike fora for å påse gjennomføringen av industristrategiene for F-35 og nye ubåter.

UTVALG FOR JURIDISKE OG KONTRAKTSRELATERTE SPØRSMÅL

FSi blir i økende grad involvert i saker som krever juridisk og/eller kontraktsrelatert kompetanse. Styret har derfor etablert et utvalg for juridiske og kontraktsrelaterte spørsmål. Utvalget er lagt under FSi sin administrasjon som et rådgivende organ og trer i funksjon når det er et konkret behov etter anmodning fra administrasjonen.

EKSPORTKONTROLLUTVALGET

Styrker foreningens kompetanse om praktiseringen av eksportkontrollregimet og foreningens evne til å formidle informasjon og gir råd til medlemsbedriftene i generelle spørsmål om lover, forskrifter, retningslinjer for eksportkontroll og praktiseringen av disse, er det opprettet et eget utvalg for eksportkontroll. Utvalget er underlagt FSi administrasjon og består av inntil seks representanter fra FSi medlemsbedrifter.

UTVALG FOR ETIKK- OG ANTIKORRUPSJON

Leverandører i forsvarsmarkedet blir i økende grad stilt overfor krav om dokumenterte prosesser for etikk- og antikorrupsjon. Hovedleverandører pålegges ansvar for å dokumentere at deres underleverandører har etablerte rutiner for å motvirke og unngå korrupsjon. Målet er å minimere risiko for korrupsjon gjennom hele verdikjeden. Utvalg for etikk og antikorrupsjon har som oppgave å bidra til å bevisstgjøre holdninger og prosesser for å sikre at ansatte hos FSi medlemmer opptrer på en måte som er etisk forsvarlig og med minimal risiko for korrupsjon og annen ureglementert adferd.

FORSVARSINDUSTRIRÅD VED DEN NORSKE AMBASSADEN I WASHINGTON D.C.

Siden 2009 har Norge hatt en stilling som Defence Industrial Counsellor ved Den norske ambassaden i Washington D.C. Formålet er å støtte norsk industris aktiviteter i det amerikanske forsvarsmarkedet.

Stillingen finansieres av Forsvarsdepartementet, Innovasjon Norge og FSi.

Økonomi

MEDLEMSAVGIFT

Kontingentsatsen for medlemskap i FSi har vært uendret siden 2017. Generalforsamlingen besluttet å øke kontingentsatsen for Kategori I-III medlemmer med 5% for 2021

KATEGORI I

Medlemsavgift per år:

KDA AS	808 373,-
Nammo AS	629 631,-
Thales Norway AS	450 390,-
NFM Group AS	450 390,-

KATEGORI II

Medlemsavgift per år:

II A

Medlemsbedrifter med antall ansatte over 200 og med andel av omsetning i forsvar og samfunnsikkerhet lik 10% eller mer.

108 885,-

II B

Medlemsbedrifter med antall ansatte over 80.

72 410,-

II C

Medlemsbedrifter med antall ansatte 10-80.

45 087,-

KATEGORI III

Medlemsavgift per år:

Små bedrifter (enkeltmannsforetak og bedrifter med færre enn 10 ansatte).	27 187,-
---	----------

KATEGORI IV

Medlemsavgift per år:

Selvstendige foreninger/interesseorganisasjoner som har som formål å styrke norske leverandørers muligheter i forsvarsmarkeder utenfor Norge.

922 856,-

KATEGORI V

Medlemsavgift per år:

Oppstartsbedrifter

9 000,-

KATEGORI VI

Medlemsavgift per år:

Offentlige og private universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter i Norge

9 000,-

HOVEDTALL

Detaljert regnskap for 2021, revisors beretning, samt styrets budsjett for 2022 og medlemsavgiften 2022 følger som egne vedlegg.

DRIFTSINNTEKTER → 17 744 000,-

DRIFTSUTGIFTER → 17 346 000,-

DRIFTSRESULTAT → 398 000,-

SUM FINANSPOSTER → 490 000,-

ÅRSRESULTAT → 887 000,-

Alle tall oppgitt i NOK.

Aktiviteten
i 2021

2

Aktiviteten i 2021

Foreningens arbeid ble også i 2021 i betydelig grad påvirket av COVID-19 pandemien

Som følge av smittevernstiltakene ble alle arrangementer fram til august 2021 gjennomført på digitale plattformer. Deretter, frem til begynnelsen av desember, kunne aktiviteten gjennomføres tilnærmet som normalt, før omikronvariantens inntreden igjen gjorde det nødvendig å avstå fra fysiske arrangementer ut året.

I september kunne foreningen etter to års opphold igjen arrangere FSi messe og leverandørseminar på Akershus festning med rekorddeltagelse

Myndighetsdialogen og kontaktene med det politiske miljøet lot seg i stor grad gjennomføre på digitale plattformer uten vesentlige negative konsekvenser.

På tross av at pandemien begrenset foreningens muligheter til å gjennomføre normal aktivitet ble det i løpet av 2021 gjennomført 20 åpne arrangementer med deltagelse fra til sammen 172 medlemsbedrifter.

2.1. POLITISK ARBEID

FSi har i løpet av året hatt regelmessig dialog med beslutningstagere og stabsmedarbeidere i de politiske partiene, interessegrupper og andre organisasjoner med sammenfallende interesser. Særlig i forbindelse med Stortingets behandling av den nasjonale forsvars-

industrielle strategien våren 2021 var det intensiv dialog med sentrale beslutningstagere og rådgivere. FSi ga også innspill til regjeringsforhandlingene i etterkant av stortingsvalget i september 2021

I løpet av 2021 ga FSi innspill til og deltok på åpne høringer i Stortinget om Nordområdemeldingen, Samfunnssikkerhetsmeldingen og Nasjonal forsvarsindustriell strategi. Foreningen leverte også høringsuttalelse i skriftlig høring om eksportkontrollmeldingen.

Det er viktig at politikere og deres rådgivere oppdateres jevnlig slik de har et best mulig forutsetninger for å forstå hva industrien betyr for forsvarsevnen, verdiskapning, arbeidsplasser og industriell utvikling. Forsvarsindustrien er helt avhengig av bred politisk støtte for å ha rammebetingelser som sikrer konkurransekraft hjemme og ute.

2.2. MYNDIGHETSDIALOG

Dialogen med myndighetene ble videreført gjennom etablerte fora. Pandemien medførte at møtene i første halvår 2021 i det alt vesentlige ble gjennomført på digitale plattformer. Det ble gjennomført møte med Forsvarsministeren. Høynivågruppen (FD, FMA, FST, FLO, FFI, NSM, Kongsberg, NAMMO, Thales, NFM, KAMS og FSi) og den nasjonale kontaktgruppen (FD, FMA, FFI, FST og FSi (Styret+AD))

gjennomførte tre møter i løpet av året. Det ble gjennomført to FMA-dialogforum (FMA og FSi (Styret+AD)).

I mai arrangerte FSi seks digitale bedriftsbesøk av Forsvarsministeren til utvalgte små- og mellomstore medlemsbedrifter.

Samarbeidet og dialogen med FFI ble utviklet videre. FSi er representert i to prosjektråd ved instituttet, 1505 Autonomi og 1520 Innovasjon i Forsvarssektoren.

I 2021 ble det gjennomført teknologidager med Hæren på Rena i september og programkonferanse landsystemer i november som fysiske arrangementer. De øvrige programkonferansene ble som følge av pandemien ikke gjennomført i 2021.

På grunn av COVID-19 pandemien lot det seg heller ikke gjøre å gjennomføre INFO/ERFA-konferansen på vanlig måte. Konferansen ble gjennomført i digitalt format med god oppslutning.

2.2.1. FSiS programutvalg

Programutvalgene er satt sammen av representanter fra medlemsbedrifter og speiler Forsvarsdepartementets investeringsområder, Land-, Sjø-, Luftsystemer og Informasjonsinfrastruktur. Utvalgene er sentrale i gjennomføringen av forsvarsindustrielle vurderinger og analyser og i forberedelsen og gjennomføring av programkonferanser og teknologidager. Utvalgene representerer FSi i støttegruppene for programrådene som ledes av Forsvarsdepartementet.

Årets programutvalgsmøter ble gjennomført som formøter til Forsvarsdepartementets støttegruppemøter. Gjennom årets tre møter ble fremdriften i prosjekter gjennomgått, og nye forsvarsindustrielle vurderinger drøftet.

Programutvalgene har i 2021 arbeidet med innspill til forsvarsindustrielle vurderinger for mange kommende forsvarsanskaffelser. Arbeidsformen med FD og FFI er fortsatt i utvikling.

Hærens planlagte anskaffelse av nye stridsvogner har hatt stor oppmerksomhet i programutvalg landsystemer, og i støttegruppe-møter. Utvalget bidro i planleggingen av stridsvognseminaret med Hyundai Rotem og Kraus Maffei Wegmann som ble gjennomført våren 2021. I tillegg leverte utvalget innspill til forsvarsindustrielle vurderinger av P9360 Nye stridsvogner. FSi hadde i forkant innhentet informasjon om medlemsbedrifter som har teknologi/produkter/løsninger/tjenester (herunder levetidsstøtte) som kan tilbys direkte til Hærens stridsvogner, om å fremme sine forslag også via programutvalget for innpass i utvalgets innspill til forsvarsindustriell vurdering, til sammen 28 bedrifter. Denne listen over bedrifter ble også formidlet til FMA.

Innspill til forsvarsindustrielle vurderinger for området luftsystemer "Ny helikopterkapasitet", ble levert fra FSi til Forsvarsdepartementet i 2021.

For sjøsystemer ble det levert to innspill fra FSi, «Oppgradering av Skjold-klassen» og "Utvidet mellomløsning ULA-klassen".

Programutvalg INI utarbeidet bidrag til forsvarsindustrielle vurderinger for P9278 Robust kommunikasjonsinfrastruktur, P1110 Modernisering av smalbandkrypto, P8184 Tilgjengeliggjøring og Kryptering av lagringsmedia.

2.2.2. Forsvarsindustrielle vurderinger/analyser

Industrien bidrar gjennom arbeidet i FSis programutvalg med innspill til disse vurderingene og analysene. Forsvarsdepartementet, i samarbeid med FSi, har valgt å benytte investeringsprogrammets støttegrupper som arena for innledende informasjon om de prosjekter som skal gjennomgå forsvarsindustriell vurdering. Basert på denne informasjonen, og utdypende informasjon mottatt fra departementet i forbindelse med forespørsel om å utarbeide forsvarsindustriens innspill til vurderingen, starter FSi arbeidet. På de fleste prosjekter benytter FSi programutvalgene til å gi innspill, men der prosjektene er komplekse gjennomfører FSi, i samarbeid med oppdragsgiver FD, industrisamlinger for på den måten å få innspill fra en bredere del av medlemsmassen.

Innenfor de 8 kompetanseområdene blir FSi bedt om å svare på tre grunnleggende spørsmål:

- Har nasjonal industri kompetanse og kapasitet til å påta seg oppdrag innen det aktuelle prosjektet?
- Har eventuelle løsninger industrien utvikler eksportpotensial?
- Kan prosjektet resultere i etablering, vedlikehold og/eller videreutvikling av kompetanse som nasjonal industri trenger innen ett eller flere av kompetanseområdene?

Det gis anledning til å komme med generelle kommentarer. Dette benytter FSi blant annet til å gi kommentarer om benyttelse av virkemiddelapparatet og industrisamarbeid (gjenkjøp).

I noen tilfeller vil en forsvarsindustriell vurdering erstattes eller etterfølges av en forsvarsindustriell analyse. Analysen adresserer, til forskjell fra vurderingen, spesifikke bedrifter og produkter.

I 2021 ga FSi innspill til 7 forsvarsindustrielle vurderinger/analyser.

2.2.3 Samarbeid for sikkerhet - nasjonal forsvarsindustriell strategi, Meld. St 17 (2020-2021)/Innst 507 S (2020-2021)

Som forventet la Regjeringen frem en oppdatert forsvarsindustriell strategi i mars 2021. Strategien fikk bred tilslutning i Stortinget da den ble behandlet i juni 2021.

Strategien slår fast at norsk forsvarsindustri evne til å levere materiell og tjenester til Forsvaret er strategisk viktig for Norge og nasjonal sikkerhet. Den legger opp til å styrke sikkerheten gjennom samarbeid med selskaper som er teknologiledende på områder som dekker Forsvarets behov. Den forsvarsindustrielle strategien skal legge til rette for tettere samarbeid mellom Forsvaret og forsvarsindustrien, bl.a. gjennom økt satsning på konseptutvikling og eksperimentering, styrket eksportsatsning og forenkling og mer fleksible anskaffelsesprosesser slik at gjennomføringstiden for anskaffelser blir redusert

og det blir enklere for små- og mellomstore bedrifter å levere til Forsvaret.

Strategien tydeliggjør i enda større grad enn forløperen (Meld. St. 9 (2015-2016)), sammenhengen mellom forsvarsindustrien, nasjonale sikkerhetsinteresser, forsyningssikkerhet og materiellberedskap. Den legger opp til å tilpasse måten anskaffelser blir gjennomført på for å sikre en helhetlig tilnærming fra forskning og utvikling frem til gjennomføring av anskaffelser, levetidsunderstøttelse og videreutvikling. Avtaler om strategisk partnerskap med industri og næringsliv skal benyttes der dette er hensiktsmessig. Regelverk, prosesser og prosedyrer for investeringer og anskaffelser skal forenkles. Dette er viktige tiltak som kan bidra til mer forutsigbarhet, kortere gjennomføringstider og lavere kostnader. Det skal satses på utvikling og iverksettes virkemidler og tiltak for små og mellomstore bedrifter, som både styrker bredden i norsk forsvarsindustri og imøtekommer forsvarssektorens behov.

Den oppdaterte strategien legger til grunn åtte prioriterte teknologiske kompetanseområder for samarbeidet mellom forsvarssektoren og industrien:

- Kommando-, kontroll-, informasjons-, kommunikasjons- og kampløsløssystemer
- Systemintegrasjon
- Autonome systemer og kunstig intelligens
- Missilteknologi
- Undervannsteknologi
- Ammunisjon, rakettmotorer og militært sprengstoff:
- Materialteknologi spesielt utviklet eller bearbeidet for militære formål
- Levetidsstøtte for militære systemer

Nye og banebrytende teknologier kan få stor betydning for fremtidig utvikling av operative kapasiteter og forsvarsstrukturen, derfor skal strategien også bidra til at Forsvaret får tilgang til slike teknologier og at forholdene blir

lagt til rette for å utnytte potensialet de kan ha for Forsvaret.

Trekantsamarbeidet mellom Forsvaret, akademien og industrien skal videreutvikles og styrkes. Denne samarbeidsmodellen har vært helt avgjørende for å ta frem løsninger Forsvaret har etterspurt og en produktportefølje som bidrar med over 6 milliarder i årlige eksportinntekter.

Støtten til eksport av forsvarsmateriell fra Norge skal videreføres og styrkes, gjennom blant annet målrettet bruk av nye virkemidler. Krav om forpliktende industrisamarbeidsavtaler, som en integrert del av anskaffelseskontrakten, vil bli videreført ved anskaffelser av forsvarsmateriell fra utenlandske leverandører.

Strategien legger også opp til å introdusere særlige tiltak for å legge til rette for at Forsvaret i større grad skal kunne samhandle med små- og mellomstore bedrifter. SMBene er en viktig del av norsk forsvarsindustri, både som en del av leverandørkjeden til de større produsentene og som leverandører av egne produkter og løsninger til sluttbrukere i Forsvaret. SMBene er også viktige bidragsytere til innovasjon i forsvarssektoren. Både fra politisk og militært hold oppfordres det til å utnytte den kompetansen og innovasjonskraften denne kategorien bedrifter kan bidra med. Hurtige endringer i trusselbildet innebærer skiftende utfordringer som raskt må kunne møtes med innovasjon og ny teknologi. Forsvarsmarkedet, som generelt er preget av lange ledetider, byråkratiske prosesser og mangel på kontinuitet fra utvikling til anskaffelse, virker avskrekkende på mange mindre bedrifter. Det kan bety at Forsvaret mister muligheten til å dra nytte av innovasjonskraften og fleksibiliteten som mange små og mellomstore teknologibedrifter har. Det er derfor viktig å legge til rette for at SMBene får en enklere hverdag i dialogen med Forsvarssektoren.

2.3. INTERNASJONAL MARKEDSFØRING OG FORRETNINGSUTVIKLING

Forsvarsdepartementet og Forsvaret legger stor vekt på å støtte eksport av forsvarsmateriell fra Norge. Industrien er svært tilfreds med støtten fra norske myndigheter. Foreningen har løpende dialog om deltagelse og bidrag fra

Forsvarsdepartementet og Forsvaret i forbindelse med internasjonale myndighetsmøter, messer, konferanser/ seminarer og demonstrasjoner.

Dette området ble i særlig grad påvirket av at pandemien frem til høsten 2021 umuliggjorde reiseaktivitet utenlands. På tross av dette lot det seg gjøre å arrangere nasjonale paviljonger på to internasjonale forsvarsutstillinger og en rundebordskonferanse i forbindelse med HKH Kronprinsens offisielle besøk til USA i desember.

2.3.1. Messer/utstillinger

I 2021 arrangerte FSi nasjonale paviljonger på følgende utstillinger:

- ADEX i Seoul, Sør-Korea
- MSPO i Kielce, Polen

2.3.2. USA

USA er det største og viktigste eksportmarkedet for norsk forsvarsindustri. Norsk forsvarsindustri vokser i USA, både som leverandør av norskprodusert materiell til det amerikanske forsvarsmarkedet og gjennom etableringer/ oppkjøp i USA. Norske bedrifter har virksomheter i USA med mer enn 1200 ansatte i 14 delstater. Disse bedriftene omsatte for mer enn 5 milliarder kroner i USA i 2021.

Det langsiktige arbeidet for å posisjonere norsk forsvarsindustri som en integrert del av den nasjonale forsvarsindustrien i USA ble videreført i 2021. Som en del av dette arbeidet ble det i samarbeid med American Chamber of Commerce gjennomført et «roundtable» med representanter fra amerikanske og norske myndigheter og industri i Washington D.C. i desember 2021. Arrangementet var en del av programmet for HKH Kronprinsens offisielle besøk til USA og Kronprinsen deltok selv med et innlegg på arrangementet.

Arbeidet med å iverksette Code of Conduct (COC) mellom FD og FSi for norsk industris tilslutning til det norsk-amerikanske regimet for forsyningssikkerhet, som ble inngått våren 2018, ble videreført. I forbindelse med at COVID-19 pandemien innledningsvis skapte utfordringer i forhold til grensekryssende handel, ble avtalen om forsyningssikkerhet

mellom USA og Norge aktivert som et tiltak for å sikre at leveranser fra norsk forsvarsindustri til amerikanske myndigheter og industri kunne videreføres nest mulig uhindret.

2.3.2.1. Norwegian American Defence and Homeland Security Industry Council (NADIC)
Gjennom medlemskap og styrerepresentasjon i NADIC bidrar FSi til å styrke samarbeidet, og til å sikre norsk forsvarsindustri best mulige rammebetingelser i det amerikanske forsvarsmarkedet. I første halvår 2021 ble aktivitetsnivået til NADIC betydelig redusert som følge av pandemien. Fra august ble det betydelige lettelse i restriksjonene i USA. Det gjorde det mulig å gjennomføre nasjonale paviljonger både på marineutstillingen Sea-Air-Space i august og hærutstillingen AUSA i oktober

2.4. INTERNASJONAL HANDEL MED FORSVARSMATERIELL OG EKSPORTKONTROLL

2.4.1. Utviklingstrekk

Norsk forsvarsindustri vinner i økende grad frem i svært krevende internasjonale markeder. Eksporten av forsvarsmateriell ble videreført på et høyt nivå i 2021. Siden 2010 har eksporten av forsvarsmateriell fra Norge økt med over 50%. Som følge av kontrakter inngått løpet av året og økende leveranser på allerede inngåtte kontrakter, som f.eks. F-35, forventes eksporten av forsvarsmateriell å øke ytterligere i årene som kommer. Dette er helt i tråd med ambisjonene i den nasjonale forsvarsindustrielle strategien som Stortinget behandlet i juni i år.

Eksport er en forutsetning for en nasjonal forsvarsindustri. Omfanget som anskaffes til Forsvaret er for lite til å sikre en rimelig avkastning på investeringene i utvikling og infrastruktur. Videre er det for lang tid (20-40 år) mellom hver gang Forsvaret anskaffer en type materiell eller system, til at det er mulig å opprettholde nasjonale teknologiske kompetansemiljøer som understøtter Forsvaret, uten at disse miljøene styrkes og videreutvikles gjennom eksport og/eller deltagelse i flernasjonale samarbeidsprosjekter. I tillegg kommer at eksportkunder bidrar til å finansiere videreutvikling og oppgraderinger av materiell som er utviklet for Forsvaret. På denne måten bidrar eksporten av forsvars-

materiell til å redusere levetidskostnadene for Forsvaret og til at systemene forblir relevante vesentlig lengre enn hva som hadde vært mulig dersom Forsvaret hadde vært eneste bruker.

Eksport av forsvarsmateriell bidrar også til å styrke forsvarsevnen til våre NATO-allierte og andre samarbeidspartnere og dermed også til trygghet og sikkerhet for nasjonen og befolkningen. I tillegg bidrar industrien vesentlig til verdiskaping, teknologiutvikling, vekst og arbeidsplasser i mange lokalsamfunn. «Spin-off» fra forsvarsindustrien skaper produkter og systemer med utbredt bruk i det sivile samfunnet og som også gir betydelige bidrag til nasjonal verdiskaping.

2.4.2. Eksportkontroll

Et stabilt og forutsigbart regime for eksportkontroll er en forutsetning for at norsk forsvarsindustri skal forbli en troverdig og pålitelig leverandør og partner i det internasjonale markedet. Det norske regelverket for eksport av forsvarsmateriell er et av verdens strengeste. Det bidrar til å sikre legitimiteten og tilliten til forsvarsindustrien.

Gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer, og måten disse håndheves og praktiseres på, sikrer god kontroll med eksporten av forsvarsmateriell fra Norge. Utvikling, produksjon og markedsføring av forsvarsmateriell forutsetter langsiktig planlegging, og industrien er derfor tilfreds med at regjeringen ønsker å videreføre mest mulig stabilitet og forutsigbarhet basert på tydelige retningslinjer.

FSi følger derfor tett opp utviklingen og praktiseringen av eksportkontrollregimet for å bidra til at dette forblir forutsigbart. I løpet av året ga foreningen innspill til Stortingets

behandling av den årlige stortingsmeldingen om eksport av forsvarsmateriell.

Regelverket for kontroll med eksport av strategiske varer er i kontinuerlig utvikling både nasjonalt og internasjonalt. Økende flernasjonalt samarbeid og strategiske allianser mellom norsk og utenlandsk forsvarsindustri gjør at medlemsbedriftene i økende grad også eksponeres for andre nasjoners eksportkontrollregelverk som for eksempel det amerikanske ITAR regelverket. Det skaper behov for informasjon til medlemsbedriftene og gjør det nyttig å kunne utveksle informasjon og erfaringer på tvers av medlemsmassen.

FSis eksportkontrollutvalg har gjennom året støttet foreningens arbeid med å bidra til å øke medlemsbedriftenes kompetanse om eksportkontroll og arbeidet med å påvirke utviklingen av eksportkontrollregimet. Med støtte fra FSis administrasjon arrangerte utvalget et digitalt seminar om eksportkontroll i 2021.

2.4.3. Strategi for beskyttelse av norsk teknologi

I 2018 utarbeidet Forsvarsdepartementet en strategi for beskyttelse av norskutviklet teknologi. FSi følger opp implementeringen i dialog med FD og FMA. Som et ledd i implementeringen av strategien har FD iverksatt et arbeid for å oppdatere «Lov om forsvarsviktige oppfinnelser m.m.». Arbeidet var forventet sluttført i 2021. Det er forsinket og et forslag til oppdatert lov forventes i løpet av 2022.

2.5. DET EUROPEISKE FORSVARSFONDET (EDF)

Som et resultat av forhandlingene i Stortinget om langtidsplanen for Forsvaret høsten 2020 vedtok Stortinget at Norge skal delta i Det europeiske forsvarsfondet fra 2021.

Beslutningen innebærer at Norge vil bidra med nærmere 2 milliarder kroner til EDF i perioden 2021-2027. Fondets samlede økonomiske ramme er på om lag 80 milliarder kroner. Når Norge deltar i fondet, vil norske bedrifter og forskningsmiljøer kunne delta i EDF-finansierte prosjekter på lik linje med bedrifter og forskningsmiljøer i EUs medlemsland.

Det europeiske forsvarsmarkedet er svært viktig for forsvarsindustrien. Virksomheter helt eller delvis kontrollert av forsvarslieferandører med hovedkvarter i Norge har om lag 5000 ansatte i EU. Disse virksomhetene omsetter for nærmere 1 mrd EUR pr. år. Mer enn 30% av eksporten av forsvarsmateriell fra Norge går til EU.

FSi mener at norsk deltagelse i EDF er avgjørende for Norges muligheter til å forbli en del av det europeiske forsvarsmateriell-samarbeidet og for norsk forsvarsindustri fremtid som en del av en europeisk forsvars-industri. Å delta i EDF er derfor en investering som gjør det mulig for Norge å delta med påvirkningsmuligheter i europeiske utviklingsprosjekter og det vil være avgjørende for norsk forsvarsindustri fremtidige adgang til det europeiske forsvarsmarkedet.

Gjennom 2021 har FSi kontinuerlig vært i dialog med Forsvarsdepartementet, Den norske EU-delegasjonen i Brussel og EU om norsk deltagelse i fondet.

I mars ble det ferdigstilt en strategi for Norges deltagelse i EDF som FSi deltok aktivt i utarbeidelsen av. I mai arrangerte foreningen et webinar om fondet med deltagelse på høyt nivå fra EU-kommisjonen. I slutten av juni deltok foreningen med innlegg og deltagelse i paneldiskusjon på Forsvarsdepartementets lanseringsarrangement for Norges deltagelse i fondet. FSi har støttet FD i arbeidet med å legge til rette for at norske bedrifter skal få best mulige rammebetingelser for å delta i EDF. Det har vært en omfattende og arbeidskrevende prosess som har gitt gode resultater så langt. Det er etablert finansielle støtteordninger og andre virkemidler som bidrar til å redusere bedriftenes risiko ved å delta i søknadsprosesser og andre virkemidler som bidrar til å sikre tilgang på spisskompetanse i forbindelse med søknadsarbeid. Foreningen er svært tilfreds med måten FD og Forsvarssektoren

har lagt til rette for å bidra til å få norske virksomheter med i EDF-prosjekter.

I arbeidsprogrammet for 2021 deltar om lag 20 norske virksomheter i konsortier som har levert søknader som for de norske virksomhetenes del utgjør om lag 550 millioner kroner, tilsvarende nesten det dobbelte av hva Norge bidrar med til programmet. Søknadene blir nå evaluert av EU-kommisjonen og det forventes at resultatene av evalueringene blir kjent i Juni/Julii 2022.

Det er arbeidskrevende å legge til rette for norsk industris deltagelse i EDF. Dette gjelder ikke minst i Brussel der det er viktig å være i forkant av de formelle prosessene og å søke samarbeid med andre nasjoner og deres industri. På denne bakgrunn har FD, Innovasjon Norge og FSi gjennom året forhandlet om å opprette en fellesfinansiert stilling som forsvarsindustriråd ved den norske EU-delegasjonen etter tilsvarende modell som den vi har hatt ved ambassaden i Washington DC siden 2008.

I løpet av året er det oppnådd enighet om rammene og kostnadsfordeling og det tas sikte på å rekruttere en kandidat i løpet av 1. halvår 2022. Forsvarsindustriråden skal i samarbeid med forsvarsindustrien, Innovasjon Norge samt nasjonale og internasjonale myndigheter bidra til at norske bedrifter proaktivt utnytter mulighetene gjennom European Defence Fund og utvikler tilgangen til forsvarsmarkedene i Europa.

2.6 BÆREKRAFT

I løpet av året har det vært økende søkelys på forsvarsindustrien og bærekraft. Dette er en konsekvens av EUs arbeid for å fremme bærekraftige investeringer, bl.a. gjennom å introdusere grønn taksonomi for investeringer. Forsvarsindustrien er ikke særlig omtalt i taksonomien, men som en konsekvens av denne introduserer finansinstitusjoner og banker egne retningslinjer som vanskeliggjør forsvarsindustriens tilgang til finansiering. Særlig i en del mellom-europeiske land har dette fått store konsekvenser i form av at forsvarslieferandører får ugunstige finansieringsvilkår, problemer med å tegne forsikringer og i enkelte tilfeller nektes adgang til banktjenester.

I Norge er det også tilløp til dette hos en del av bankene. I tillegg har det nordiske svanemerket i løpet av året foreslått at investeringsfond som har investeringer i virksomheter som har mer enn 5% av sin omsetning fra forsvarsmateriell, ikke får anledning til å bruke svanemerket. Forsvarsdepartementet og FSi ga i høringsrunden uttrykk for at forslaget, dersom det blir vedtatt, vil bidra til å svekke forsvarsindustrien som er en forutsetning for å kunne ivareta samfunnets sikkerhetsbehov. Derfor vil forslaget kunne virke mot sin hensikt og bidra til å svekke fundamentet for en bærekraftig utvikling.

Bærekraftsutfordringen har fått stor oppmerksomhet og høy prioritet hos alle de største europeiske forsvarslieferandørene. Som følge av dette har også den europeiske foreningen, ASD, engasjert seg tungt i saken. Det har lyktes å få gehør for problemstillingen helt til topps i EU-kommisjonen og i flere av de store medlemslandene i EU. Problemstillingen er derfor i ferd med å dreie fra å være en bekymring knyttet til mulige regulatoriske tiltak til en informasjons-/omdømmeutfordring som det arbeides intensivt med i regi av ASD. FSi har deltatt aktivt i dette arbeidet og bidrar til arbeidet i ASD og koordinering med de nordiske foreningene.

2.7 ETIKK OG ANTI-KORRUPSJON

I 2021 videreførte FSi arbeidet med å bevisstgjøre medlemsbedriftene om viktigheten av å ha søkelys på etikk- og antikorrupsjonsarbeid. Interessegruppen for etikk og antikorrupsjon bestående av representanter for medlemsbedriftene samt observatører fra FD, FFI og FMA, støttet av FSis administrasjon, videreførte arbeidet. Dialogen med FD og FMA på dette området ble styrket.

Senter for integritet i Forsvarssektoren (SIFS), som er underlagt Forsvarsdepartementet, arbeider med å utvikle holdninger og prosesser for å sikre at anskaffelsesvirksomheten i Forsvaret skjer på en måte som er etisk forsvarlig og med minimal risiko for korrupsjon eller annen ureglementert adferd. FSI hadde løpende dialog med SIFS i 2021.

2.8 NYE KAMPFLY

Leveransene av kampfly fortsetter som planlagt. COVID-19 pandemien medførte at antallet

fly som ble ferdigstilt i 2021 ble noe mindre enn planlagt. Det har i liten grad påvirket leveransene fra de norske bedriftene som deltar i programmet.

Så langt er det inngått kontrakter om leveranser til F-35 programmet fra norsk industri til en verdi av over 10 milliarder kroner. I løpet av 2022 forventes det at volumet vil øke ytterligere ettersom det planlegges å inngå nye flerårige kontrakter med norske bedrifter.

Norsk industri har fått en sterk posisjon i programmet og viser at den kan møte krav til kost og kvalitet over tid. Det er fortsatt usikkert hvor stort omfang leveransene til produksjonsprogrammet kan få, derfor er de nasjonale utviklingsprosjektene for ny ammunisjon til flyet, APEX, og nytt missil for overflate- og landmålskapasitet, Joint Strike Missile (JSM) helt avgjørende for at kampflyanskaffelsen skal bli en industriell suksess. Det er først når APEX og JSM realiseres at det vil være mulig å nå de industrielle ambisjonene som er lagt til grunn for kampflyprosjektet, også når det gjelder å bringe små og mellomstore bedrifter inn i prosjektet. Derfor var det en svært viktig milepæl da Forsvarsmateriell inngikk kontrakt om leveranser av JSM til F-35 sommeren 2021.

I forhold til vedlikeholds- og reparasjonsoppdrag på selve flyet gjenstår det fortsatt å allokere en av til sammen tre pakker (Tier 3). Prosessen er forsinket. I løpet av 2022 forventes en avklaring av omfang og tidsplan. Norsk industri er allerede inne i denne delen av programmet etter at norsk industri ble utpekt som leverandører i Tier 2 i 2019. Dette arbeidet er av meget langsiktig karakter, og som følge av at det foreløpig ikke er levert mange fly og at de som er levert hittil har få flytimer, kan det ikke forventes oppdrag til norsk industri av betydelig omfang før om flere år.

Arbeidet med å etablere et motordepot for F-135 motoren på Rygge ble videreført i 2021. Depotet er et av til sammen fem slike i verden. Aktiviteten forventes å øke betydelig i 2022.

2.9 NYE UBÅTER

Sommeren 2021 ble det inngått kontrakt med den tyske leverandøren om anskaffelse av 6 U212CD, fire til Norge og to til Tyskland. Ubåt-

anskaffelsen er en unik strategisk mulighet for norsk industri. Prosjektet er det nest største investeringsprosjektet i Forsvaret noen gang med en forventet levetid på 40–50 år.

Som en del av kontrakten ble det inngått en forpliktende industrisamarbeidsavtale med leverandøren som tilsvarende omfanget av anskaffelsen. Avtalen sikrer betydelig norsk industriell deltagelse i utvikling og produksjon av ubåtene og et omfattende samarbeid om anskaffelse og videre utvikling av NSM-missiler. I tillegg påhviler det leverandøren en betydelig forpliktelse utover dette som gir muligheter for annen norsk industri både i forhold til samarbeid med den tyske leverandøren av ubåtene og underleverandørene og i forhold til markedsadgang for norsk forsvarsmateriell i Tyskland.

FSi har i 2021 fulgt opp dialogen med norske myndigheter, leverandøren og relevante utenlandske myndigheter om den industrielle dimensjonen i ubåtprogrammet. Foreningen har arbeidet for å sikre at anskaffelsen av nye ubåter resulterer i industriavtaler som gir oppdrag til norsk forsvarsindustri til en verdi som tilsvarende anskaffelsesverdien og at før det inngås kontrakt om leveranse av ubåter, skal det inngås forpliktende industriavtaler som sikrer norske leveranser.

Avtalene som er inngått ivaretar dette. De er strategiske, legger til rette for langsiktig samarbeid mellom Norge og Tyskland som favner videre enn ubåter og de sikrer at også norske bedrifter som ikke leverer store komplekse forsvssystemer kommer med i ubåtprosjektet og sikres markedsadgang i det tyske forsvarsmarkedet.

2.10 NYE STRIDSVOGNER

Arbeidet med å forberede anskaffelsen av nye stridsvogner ble videreført i 2021. Våren 2021 arrangerte FSi nettbasert leverandørseminar med hver av de to stridsvognkandidatene Kraus Maffei Wegmann, KMW, og Hyundai Rotem, HR, etterfulgt av hurtigmøter mellom interesserte FSi medlemsbedrifter og KMW og HR. Under Programkonferanse landsystemer i november, ble det også arrangert hurtigmøter mellom representanter for FMAs stridsvognprosjekt og FSi medlemmer.

2.11. FORSVARSRELATERT ROMVIRKSOMHET

Romteknologi er allerede en viktig del av virksomheten til mange av FSis medlemsbedrifter og Forsvarets satsning på rombasert virksomhet kan derfor innebære nye forretningsmuligheter. Samtidig er det en betydelig sivil romvirksomhet i Norge og det er en egen interesseorganisasjon, Norsk industriforum for romvirksomhet (NIFRO), som arbeider for å ivareta interessene til norske bedrifter som er leverandører til romprosjekter. FSi har i løpet av året videreutviklet dialogen med NIFRO. I april arrangerte FSi, i samarbeid med NIFRO, et webinar om muligheter i forbindelse med Forsvarets romsatsing og norsk deltakelse i Det europeiske forsvarsfondet,

2.12. INTERNASJONALT SAMARBEID

2.12.1. Bilateralt samarbeid

Det bilaterale samarbeidet ble i betydelig grad preget av pandemien i 2021. Det ble derfor ikke gjennomført noen større arrangementer innenfor dette området i løpet av året.

2.12.2. NATO Industrial Advisory Group (NIAG)

NIAG gir råd og formidler industriens synspunkter i tilknytning til alliansens politiske saker. Det er fortsatt økende interesse i NATO for dialog med industrien. Særlig er transformasjonskommandoen (ACT) aktiv på dette området og har åpnet en rekke øvelser og andre arenaer for deltagelse i av industrien.

Den prosjektrettede virksomheten videreføres gjennom NATO-finansierte studier der norske bedrifter deltar etter behov og interesse. Formålet med arbeidet er å legge til rette for etablering av flernasjonale prosjekter og å ta frem underlag for fremtidige NATO standarder (STANAGS). Studiene har, på tross av pandemien, i stor grad latt seg gjennomføre i henhold til plan ved å ta i bruk digitale plattformer.

NATO Industry Forum ble arrangert i Roma i november 2021, etter et års pause på grunn av pandemien

2.12.3. Aerospace, Space and Defence Industries Association of Europe (ASD)

ASD Kongsberg spiller en stadig viktigere rolle i arbeidet med å styrke forsvarsindustriens rammebetingelser på europeisk nivå. FSi

FOTO | Kongsberg

følger arbeidet gjennom direkte representasjon i ASD, som medlem i en av ASDs operative enheter, Defence Business Unit. Adm. Dir. FSi er fra juli 2021 valgt inn i styret i ASD for en periode på to år.

Kongsberg Defence and Aerospace er siden 2019 etablert med eget kontor i Brussel og direkte medlem av ASD. FSi har god dialog med Kongsberg i Brussel for å utveksle informasjon og koordinere innspill.

Det er også et godt samarbeid mellom de nordiske foreningene om det som skjer i ASD for å avklare felles posisjoner og å holde hverandre løpende oppdatert.

ASD har i 2020 konsentrert sitt arbeid på forsvarsindustriområdet mot EUs arbeid med retningslinjer for bærekraftige investeringer og finansiering, Europas behov for å etablere en selvstendig og uavhengig, forsvarsindustri, eksportkontroll, utviklingen i og dialogen med NATO og etiske og juridiske problemstillinger knyttet til kunstig intelligens i autonome våpensystemer.

2.12.4. Nordisk samarbeid

Dialogen mellom de nordiske foreningene ble videreført. Arbeidet innenfor rammen av samarbeidsavtalen mellom de nordiske forsvarsindustriforeningene, som ble inngått i november 2012, ble videreført. Blant annet utformes det felles nordiske posisjoner som innspill til prosessene som pågår i EU for å styrke unionens rolle på forsvarsområdet, som bl.a. EDF og i den europeiske foreningen, ASD.

2.13. SMB

SMB-utvalget arbeider for at Forsvaret skal få tilgang til og utnytte den teknologiske spisskompetansen og innovasjonsevnen som SMB-ene representerer. I en tid hvor den teknologiske utviklingen går stadig raskere, og global teknologisk konkurranse og innovasjon er på alle nasjoners forsvars- agenda, er det mer enn noen gang viktig med bevissthet om og strategi for hvordan Forsvaret kan utnytte spisskompetansen og innovasjonsevnen som SMBene har. Det ligger et uutnyttet potensial i Forsvarets utviklings- og anskaffelsesprosjekter som kan styrke samarbeidet mellom de store norske forsvars- bedriftene og SMBer, og til å involvere og videreutvikle teknologisk

innovative og produksjons-SMBer i enda større grad enn i dag.

Flere teknologi-SMBer erfarer at det er begrenset forståelse og manglende strategi i forsvarssektoren for å nyttiggjøre seg innovasjon og løsninger til teknologi-SMBene. Flere teknologi-SMBer etterspør mer aktivt samarbeid med de store norske forsvarsbedriftene, og demonstrerer i flere tilfeller at veien til suksess er enklere og kortere for eksport til utlandet enn for salg i Norge.

SMB-utvalget registrerer økende bevissthet om, og oppmerksomhet på, betydningen av små og mellomstore bedrifter. Dette kommer bl.a. til uttrykk i måten Langtidsplanen for Forsvaret vektlegger innovasjon og SMBer og gjennom myndighetenes tiltak for å begrense skadevirkningene av COVID-19 pandemien. Både Forsvarsdepartementet og Stortinget iverksatte tiltak særlig rettet mot SMBer i forsvarsindustrien, bl.a. bevilget Stortinget 50 millioner kroner øremerket for godt tiltak. Et mindre antall teknologi-SMBer fikk nytte av denne bevilgningen, men store deler av beløpet ble disponert til anskaffelser fra bedrifter som ikke var innenfor målgruppen. Prosessen avdekket at det ikke var etablert gode prosesser for å sikre størst mulig effekt for målgruppen av slike midler. Bl. a. rapporterte flere bedrifter om mangelfull informasjon og tilbakemelding fra Forsvarssektoren om hvordan teknologi-SMBer kunne posisjonere seg for å nyte godt av tilleggsbevilgningen. Dette er viktige erfaringer som vil bli trukket inn i arbeidet med å gjennomføre den forsvarsindustrielle strategien.

2.15. INFORMASJONS AKTIVITETER

Det er etablert en rådgivende gruppe med kommunikasjonsekspert fra medlemsbedrifter som støtter FSi i arbeidet med å videreutvikle informasjonsarbeidet.

Foreningen har i løpet av året bidratt med forelesning på Sjøfiskurset på Forsvarets Høgskole og på samling for nytilsatte i Forsvarsmateriell.

I april ga foreningen ut publikasjonen: «Samarbeid om et høyteknologisk forsvar» og i mai ble magasinet «Forsvarsevne, Innovasjon

Befolkningens holdning til Forsvaret og til forsvarsindustrien

8 av 10 er enig i at norsk forsvarsindustri er viktig for nasjonal verdiskapning, teknologiutvikling og arbeidsplasser

8 av 10 er enig i at det er viktig for forsvarsevnen at Norge har en nasjonal forsvarsindustri.

Kilde: Opinion / Folk og Forsvar, august 2021

og Høyteknologi» distribuert både på papir og digitalt med Dagens Næringsliv.

Etter ett års opphold var det i august igjen klart for Arendalsuka. FSi gjennomførte to arrangementer om Strategisk samarbeid mellom Forsvaret og industrien og Bærekraft i løpet av uken.

I løpet av høsten gjennomførte Opinion på oppdrag fra Folk og Forsvar en opinionsundersøkelse om befolkningens holdning til Forsvaret og til forsvarsindustrien som FSi bidro til.

FSIs nettsider og nyhetsbrev brukes aktivt for å gi informasjon til medlemmene og for å formidle informasjon om foreningen og bransjen til et bredere publikum. Abonnement på FSIs nyhetsbrev økte videre i 2021. Nyhetsbrevet er en effektiv måte for å nå mange relevante organisasjoner, interessegrupper og enkeltpersoner.

Samarbeidet med FFI og Forsvarsdepartementet om å utarbeide statistikk for norsk forsvars- industri fortsatte i 2021.

FSIs aktiviteter på sosiale medier, slik som Facebook, Twitter og LinkedIn, ble videreført i løpet av året.

Samarbeidet med tidsskriftet Militærteknikk ble videreført i 2021.

2.16. ORGANISASJON OG ADMINISTRASJON

FSIs organisasjon vil bli kontinuerlig utviklet for å være best mulig i stand til å ivareta oppgavene. 2021 var fortsatt preget av COVID-19 pandemien. Derfor ble digitale løsninger i stor grad benyttet til både interne møter og arrangementer i 2021. Det er ikke gjort endringer i administrasjonens bemanning i 2021. Administrasjonen utgjør 3,8 faste årsverk som støttes med tjenester levert av NHO sentralt for bl.a. regnskap, økonomi, IT, HR og kontorer.

3

Plan for 2022

Plan for 2022

Etter to år med pandemi forventes det tilnærmet normal virksomhet i 2022

Selv om pandemien globalt ikke er over, forventes det ikke at smitteverntiltak i 2022 i vesentlig grad vil by på utfordringer for gjennomføringen av foreningens virksomhet. Derfor ligger det godt til rette for at store deler av foreningens virksomhet kan gjennomføres med høy grad av resultatoppgjør i 2022.

Foreningen legger opp til å gjennomføre INFO/ERFA-konferansen 2022 i juni og Leverandørseminar og FSI-messe på Akershus Festning i august.

3.1. MYNDIGHETSDIALOG – RAMMEBETINGELSER

Myndighetsdialogen videreføres i 2022 gjennom arbeidet i Forsvarsdepartementets ulike fora for dialog og samarbeid med industrien: Høynivågruppen, Nasjonal kontaktgruppe og Støttegruppene for investeringsprogrammene. Dialogen med Forsvarsmateriell følges opp gjennom faste møter i FMA dialogforum.

Dialogen med forsvarsgrenene viderutvikles og det planlegges gjennomført teknologidager med Cyberforsvaret på Jørstadmoen, Heimevernet på Dombås og Sjøforsvaret i Bergen.

Forsvarets forskningsinstitutt har, med etableringen av en egen avdeling for industri og innovasjon, trappet opp arbeidet med å legge til rette for at Forsvaret i større grad skal kunne drive innovasjon, bl.a. gjennom utvidet samarbeid med små og mellomstore bedrifter og nyttiggjøres seg nye og banebrytende teknologier. Gjennom etableringen av ICE-WORX, som en arena for konseptutvikling og eksperimentering, legger FFI til rette for tettere samarbeid mellom Forsvarets operative avdelinger og industrien om utvikling av nye løsninger. Dialogen med FFI vil bli videreført gjennom årlige møter mellom FSIs styre og FFIs ledelse, kontaktmøter med avdelingen for industri og innovasjon og deltagelse i relevante prosjektråd.

3.1.1. Gjennomføring av Nasjonal forsvarsindustriell strategi

FSi skal støtte og gi innspill til gjennomføringen av den oppdaterte forsvarsindustrielle strategien som Stortinget sluttet seg til ved behandlingen av Innst 507 S (2020-2021) jfr. Meld 17 S (2020-2021). Det omfatter bl.a. løpende dialog med Forsvarsdepartementet og relevante aktører i forsvarsektoren om

gjennomføring av de 32 konkrete tiltakene som strategien legger til grunn at skal iverksettes. Det tas sikte på i samarbeid med FD å arrangere et oppfølgingsseminar om implementering av strategien høsten 2022.

3.1.2. Forsvarsindustrielle vurderinger/analyser

Gjennom arbeidet i investeringsprogrammets støttegrupper vil FSi videreføre arbeidet med å gi innspill og kommentarer til forsvarsindustrielle vurderinger/analyser. Arbeidet vil i betydelig grad involvere programutvalgene i FSi.

3.1.3. Eksportkontroll

Foreningen viderefører arbeidet med å følge opp utviklingen av eksportkontrollregimet og praktiseringen av dette. Det forventes at det blir aktuelt å gi innspill, og å delta på åpen høring i Stortinget, i forbindelse med behandlingen av den årlige Stortingsmeldingen om eksport av forsvarsmateriell.

Eksportkontrollutvalget vil videreføre arbeidet i 2022, inkludert dialogen med relevante myndigheter og andre aktører på eksportkontrollområdet. Det vil bli gjennomført et eksportkontrollseminar i 2022.

3.2. POLITISK ARBEID

Forsvarsindustrien er helt avhengig av bred politisk støtte for å ha rammebetingelser som sikrer konkurransekraft hjemme og ute. Omfattende informasjonsvirksomhet og

dialog med politiske aktører var svært viktig for å sikre bredest mulig oppslutning om den forsvarsindustrielle strategien da denne ble behandlet i Stortinget i 2021. Det er viktig at de politiske partiene, interessegrupper og andre organisasjoner med sammenfallende interesser, er godt kjent med norsk forsvarsindustri og hva industrien betyr for forsvarsevne, verdiskapning, arbeidsplasser og industriell utvikling.

Det er mange saker på den politiske agendaen i 2022 som det er viktig at FSi engasjerer seg i. Regjeringen planlegger å legge fram en melding for Stortinget om det videre arbeidet med Langtidsplanen for Forsvaret som ble vedtatt i 2020. Den årlige stortingsmeldingen om eksport av forsvarsmateriell forventes lagt frem i første halvår.

Proposisjonen om investeringer i Forsvaret er ventet i april og som vanlig blir revidert nasjonalbudsjett og statsbudsjettet lagt frem i h.h.v. mai og oktober.

Forsvarskommisjonen har startet opp arbeidet og det blir en prioritert oppgave å sikre at kommisjonen er kjent med og forstår forsvarsindustriens rolle og betydning for forsvarsevnen.

Det blir svært viktig å følge, å gi innspill til, alle disse politiske prosessene for å bidra til å sikre at forsvarsindustriens rammebetingelser utvikler seg på en måte som industrien er tjent med. Dialogen med politiske partier og interesseorganisasjoner skal derfor videreføres i 2022. Det er svært viktig å formidle informasjon og kunnskap om forsvarsindustrien til aktører og opinionsdannere som kan bidra til å styrke forsvarsindustriens rammebetingelser.

3.3. DET EUROPEISKE FORSVARFONDET

Norge deltar i Det europeiske forsvarsfondet (EDF) fra 2021. Det innebærer at Norge i perioden 2021-2027 skal bidra med til sammen om lag 2 milliarder kroner, eller 280 millioner kroner årlig, til fondet.

Det forventes at et arbeidsprogram for 2022 vil foreligge innen utgangen av juni. Umiddelbart etter at programmet er publisert vil det bli kunngjort utlysninger der norske virksomheter med samarbeidspartnere i andre EØS-land kan søke om tilskudd til forsknings- og utviklingsprosjekter på forsvarsområdet. Det arbeides også med et utkast til en flerårig plan for perioden 2023-25 som skal gjøre det mulig for industrien å forberede seg på kommende arbeidsprogram og utlysninger.

Deltagelsen i EDF innebærer en stor mulighet for norsk forsvarsindustri til å bli med i felles-europeiske FOU-prosjekter på forsvarsområdet og vil med stor grad av sannsynlighet bli svært viktig for å sikre markedsadgang for norsk forsvarsindustri i det europeiske forsvarsmarkedet.

Finansiering av prosjekter i EDF forutsetter både at det foreligger en erklæring fra myndighetene i deltagende virksomheters hjemland om at det foreligger en intensjon, forutsatt vellykket utvikling, til å anskaffe det som skal utvikles. I utviklingsprosjekter forutsettes det også nasjonal medfinansiering som normalt skal utgjøre minst 35% av utviklingsprosjektets samlede kostnadsramme. Det betyr at i EDF, til forskjell fra andre EU-finansierte FOU-programmer, er myndighetene direkte involvert i det enkelte prosjekt.

Det innebærer at det er helt nødvendig å sikre god koordinering nasjonalt mellom industrien

og Forsvarssektoren slik at deltagelsen i EDF bidrar til å understøtte utviklingen av Forsvaret, realiserer ambisjonene i den nasjonale forsvarsindustrielle strategien og at norske virksomheter får oppdrag til en verdi som minst tilsvarer det Norge bidrar med til fondet.

Skal dette lykkes, er det avgjørende at alle nasjonale aktører opptrer koordinert med felles mål, budskap og ambisjoner. Det forutsetter at den nasjonale strategien for norsk deltagelse i EDF, som Forsvarsdepartementet har iverksatt gjennomføres.

En forutsetning for at et prosjekt skal kunne finansieres med midler fra EDF er at minst tre bedrifter fra minst tre nasjoner deltar i konsortiet som søker om tilskudd. Det betyr at det er viktig å tidlig identifisere relevante prosjektmuligheter og hvilke nasjoner det ligger til rette for at Norge kan samarbeide med. Den bilaterale myndighetsdialogen mellom Norge og andre EØS-land blir i denne sammenhengen svært viktig. Tilsvarende blir det også viktig å legge til rette for å identifisere mulige industrielle samarbeidspartnere for norske bedrifter.

FSi vil gi innspill til myndighetene og bidra til å legge til rette for å identifisere samarbeidsmuligheter mellom norske virksomheter og virksomheter i andre EØS-land, f.eks. gjennom dialogen med søsterorganisasjoner i aktuelle samarbeidsnasjoner og europeiske forsvarsleverandører. Norges deltagelse i EDF betyr også at det er viktig å følge og delta i relevante fora og aktiviteter i regi av EU og andre europeiske institusjoner og organisasjoner som Det europeiske forsvarsbyrået (EDA) og den europeiske foreningen for fly-, rom- og forsvarsindustri (ASD). Herunder å samarbeide med aktører som har sammenfallende interesser som våre for å påvirke rammebetingelser, videre utvikling av det politiske og juridiske rammeverket for EDF og implementeringen av fondet.

FSi skal bidra til at norsk forsvarsindustri får størst mulig utbytte av den norske deltagelsen i EDF. Det innebærer tett oppfølging mot norske myndigheter, relevante institusjoner i Brussel og europeiske søsterforeninger og europeiske forsvarsleverandører som søker konsortiepartnere i Norge m.fl.

FOTO | Torbjørn Kjosvold / Forsvaret

For å støtte norske bedrifter som har ambisjoner i det europeiske forsvarsfondet planlegger Forsvarsdepartementet, Innovasjon Norge og FSi, å opprette en stilling som forsvarsindustriråd ved den norske EU-delegasjonen i Brussel, etter modell av tilsvarende stilling som har eksistert ved den norske ambassaden i Washington D.C. siden 2008.

3.4. INTERNASJONAL FORRETNINGSUTVIKLING

3.4.1. Bilaterale seminarer

Det er bl.a. aktuelt å gjennomføre et arrangement med den britiske foreningen (ADS), som ble utsatt i september 2020. I lys av de pågående forberedelsene til anskaffelser av ubåter og nye stridsvogner er det også aktuelt å vurdere arrangementer med den tyske og den sør-koreanske foreningen.

3.4.2. Forsvarsutstillinger

Det forventes at det vil bli mulig å arrangere utstillinger som normalt i 2022. På denne bakgrunn planlegger foreningen å organisere nasjonale paviljonger på:

- Eurosatory 2022 i Paris
- ILA Berlin 2022 i Berlin,
- Farnborough International Airshow 2022 i Farnborough (London)
- MSPO 2022 i Kielce
- Euronaval 2022 i Paris

FOTO | Johannes Wiken / Forsvaret

3.5. INTERNASJONALT SAMARBEID

3.5.1. Bilateralt samarbeid

Samarbeidet med utenlandske søsterorganisasjoner videreføres i 2022. Aktiviteter rettet mot USA, Tyskland, UK, Sør-Korea og de nordiske land prioriteres.

3.5.2. USA

Samarbeidet med USA vil også i 2022 ha høyeste prioritet.

USA er det største og viktigste eksportmarkedet for norsk forsvarsindustri. Siden 2011 har eksporten av forsvarsmateriell fra Norge til USA økt med om lag 100%. I 2021 ble det eksportert lisenspliktig forsvarsmateriell til USA til en verdi av 2,8 milliarder kroner. De store eksportkontraktene til USA sikrer kontinuerlig oppdrag til flere hundre små og mellomstore bedrifter i hele landet som er underleverandører til, og samarbeidspartnere med, bl.a. Kongsberg og NAMMO. Små og mellomstore bedrifter står for om lag 30% av omsetningen i norsk forsvarsindustri. En betydelig del av dette er leveranser knyttet til eksport til USA.

Det arbeides kontinuerlig både fra myndighetene og industrien for å bedre rammebetingelsene for norsk forsvarsindustri i USA og å posisjonere industrien som en integrert del av USAs nasjonale forsvarsteknologiske og industrielle base. Dette er et svært krevende og langsiktig arbeid som forutsetter kontinuerlig dialog og påvirkning av politiske prosesser i USA og store amerikanske forsvarskonsern. Det krever tett koordinering mellom myndighetene og industrien og det forutsetter at tilstrekkelige ressurser er tilgjengelige. Norsk forsvarsindustri utvikling i USA viser at arbeidet gir resultater, men det gjenstår fortsatt mye arbeid med å håndtere etablerte handelshindringer og anskaffelsesprosesser som ofte detaljstyres politisk. Derfor er det svært viktig at norske myndigheter bruker enhver anledning til å synliggjøre hvordan norsk forsvarsindustri bidrar til å styrke det amerikanske forsvaret, tilfører USA teknologi og kompetanse og skaper verdier og arbeidsplasser i USA.

Det er også svært viktig at markedsadgangen ikke hindres. Derfor er det avgjørende at norske myndigheter bruker enhver anledning

til å minne om, og påpeke at, Norge gjennom bilaterale avtaler om forsvarsmateriell og -industrisamarbeid og forsynings- sikkerhet, er unntatt fra «buy American» lovgivningen på forsvarsområdet. FSI vil videreføre dialogen med norske myndigheter for å bidra til at norsk forsvarsindustri sikres markedsadgang og best mulig rammebetingelser i det amerikanske forsvarsmarkedet.

Innenfor rammen av den bilaterale avtalen mellom USA og Norge om forsyningsikkerhet (Security of Supply arrangement), og adferds-koden (Code of Conduct), som er inngått mellom Forsvarsdepartementet og FSI, skal foreningen sammen med FD, NADIC og ambassaden i Washington D.C fortsette å bidra til å legge til rette for at norske bedrifter som har sluttet seg til koden styrker sine markeds-muligheter i USA.

Det planlegges å gjennomføre et seminar om det amerikanske anskaffelsesregelverket i Norge i 2022.

USA er i ferd med å innføre et regime for cybersikkerhet i leverandørkjeden (Cybersecurity Maturity Model Certification (CMMC)). Aktiviteter og tiltak i forhold til dette vil bli vurdert etter hvert som det blir avklart når og hvordan regimet vil bli iverksatt overfor utenlandske leverandører. FSI skal følge opp dette regimet og bidra til å formidle informasjon til medlemsbedrifter som er en del av leverandørkjeder som leverer til amerikanske myndigheter.

3.5.2.1. US – Norwegian American Defence and Homeland Security Industry Council (NADIC)

NADICs virksomhet vil med stor sannsynlighet kunne gjennomføres som planlagt i 2022. Det planlegges med en NADIC-paviljong på utstillingene Navy League Air-Sea-Space, som i april og AUSA i oktober, begge i Washington DC. I 2022 vil også Norge for første gang ha en nasjonal paviljong på Special Operations Forces Industry Conference (SOFIC) Den årlige norsk-amerikanske forsvars- og sikkerhetskonferansen i Washington DC, planlegges gjennomført i april etter et opphold på to år som følge av pandemien.

Gjennom medlemskap og styrerepresentasjon i NADIC skal FSi aktivt bidra til å styrke samarbeidet og til å sikre norsk forsvarsindustri best mulige rammebetingelser i det amerikanske forsvarsmarkedet.

3.5.3. ASD

FSi viderefører medlemskapet i ASD. FSi følger arbeidet gjennom direkte representasjon i ASD, som medlem i en av ASDs operative enheter, Defence Business Unit. Fra 1. juli 2021 til 30. Juni 2023 er adm.dir. FSi innvalgt som medlem av styret i ASD.

Saker som er viktige for ASD i 2022 er: Forsvarsindustriens posisjon og rolle i den videre utviklingen av den europeiske forsvarsdimensjonen, herunder videre utvikling av det europeiske forsvarsfondet, oppfølgingen av den forventede forsvarspakken som EU-kommisjonen legger frem i februar, implementeringen av EUs strategiske kompass som forventes å bli vedtatt i mars 2022 og forsvarsindustriens omdømme og posisjon i et bærekraftsperspektiv.

Kongsberg Defence and Aerospace er selvstendig bedriftsmedlem i ASD. FSis aktiviteter i ASD koordineres med Kongsbergs deltagere i ASD fora, og det pågår kontinuerlig informasjonsutveksling mellom de nordiske foreningene om det som skjer i ASD for å avklare felles posisjoner og å holde hverandre løpende oppdatert. Dette vil bli videreført i 2022.

3.5.4. NATO Industrial Advisory Group (NIAG)

FSi representerer Norge i NIAG i 2022 og koordinerer arbeidet som bl.a. omfatter oppfølgingen av studievirksomheten. Norske bedrifter deltar, i forståelse med FSi og etter behov og interesse i disse studiene som delfinansieres av NATO. Arbeidet i NIAG videreføres i 2022.

Det forventes at NATO i løpet året vil beslutte å etablere **Defence Innovation Accelerator for the North Atlantic** (DIANA) og et innovasjonsfond. DIANA skal legge til rette for hurtig implementering av teknologi som svar på operative utfordringer allierte styrker står overfor og fondet skal gjøre det mulig for NATO å ta en rolle i finansieringen av industrielle aktører som besitter teknologi og kompetansen som er av stor viktighet for alliansen bl.a. for å sikre kapitaltilførsel og/eller kontroll med eierskap,

teknologi eller rettigheter. FSi vil følge opp disse initiativene i dialogene med Norske myndigheter og direkte overfor NATO for å legge til rette for at norsk bedrifter kan delta i aktiviteter i regi av DIANA og/eller innovasjonsfondet.

3.5.5. Nordisk samarbeid

Dialogen mellom de nordiske foreningene og NORDEFECO vil bli videreført. Norge har formannskapet i NORDEFECO i 2022 og parallelt overtar FSi formannskapet i samarbeidet mellom industriforeningene innenfor rammen av MOUen om Joint Nordic Defence Industry Cooperation Group (JNDICG). Arbeidet innenfor rammen av denne samarbeidsavtalen mellom de nordiske forsvarsindustriforeningene, som ble inngått i november 2012, har fått økt aktualitet bl.a. som følge av at alle nasjonene nå deltar i EDF. Det er i økende grad behov for å samarbeide mellom de nordiske foreningene og andre foreninger med sammenfallende interesser for å utøve innflytelse både i ASD og overfor andre aktører i Brussel. Arbeidet med å utforme felles nordiske posisjoner koordinert med andre foreninger med sammenfallende interesser vil bli videreført i 2022.

3.6. NYE KAMPFLY

Etter hvert som F-35 programmet er kommet over i implementeringsfasen flyttes fokus til programmet for understøttelse og etter hvert videre utvikling av flyet. Det er fortsatt viktig at norske myndigheter bidrar til å holde oppmerksomheten oppe både hos amerikanske myndigheter om norsk industris rolle i programmet. Etter hvert som leveransene av fly til Norge nærmer seg slutten, blir det viktig å sikre norsk industri sin posisjon i programmet. Det innebærer bl.a. at norske leverandører til F-35 må komme med etter hvert som systemet videreutvikles og i programmet for understøttelse av flyet.

Foreningen viderefører arbeidet med å bidra til at norsk forsvarsindustri får størst mulig utbytte av F-35 anskaffelsen. I 2022 vil det viktigste være å sikre at norske myndigheter fortsatt aktivt støtter opp under de norske besvarelsene til det amerikanske programkontorets forespørsel om leverandører til tredje del av understøttelsesprogrammet for F-35. I denne forbindelse kan et høynivåbesøk med deltakelse på politisk nivå til de største

leverandørene til F-35 programmet i USA bli aktuelt i løpet av høsten 2022.

3.7. NYE UBÅTER

Etter at det ble inngått kontrakt om anskaffelse av nye ubåter med tilhørende industri-samarbeidsavtale sommeren 2021 er arbeidet over i en ny fase. Fokus blir nå å sikre at den delen av avtalen som ikke er direkte knyttet til utvikling, produksjon og understøttelsen av ubåter og samarbeidet mellom Norge og Tyskland om missiler fylle med innhold som i størst mulig grad bidrar til å realisere den forsvarsindustrielle strategien FSi fortsetter å følge opp dialogen med norske myndigheter, politikere og leverandøren og relevante utenlandske myndigheter om den industrielle dimensjonen i ubåtprogrammet.

3.8. NYE STRIDSVOGNER

Regjeringen har besluttet å anskaffe nye stridsvogner, og å gjennomføre en konkurranse mellom to kandidater, tyske Leopard 2 og sørkoreanske K2 Black Panther.

På denne bakgrunn har Forsvarsdepartementet iverksatt en myndighetsdialog med tyske og sør-koreanske myndigheter, blant annet for å vurdere mulighetene for forsvarsindustrielt samarbeid og tilgang til marked for norske produkter til leverandørlandenes respektive forsvær.

Prosjektet blir en av de største anskaffelsene til Hæren noen gang og kan innebære store muligheter for norsk forsvarsindustri som leverandør av delsystemer og komponenter til vognene og strategisk samarbeidspartner med leverandøren, fremtidige leveranser av tjenester i forbindelse med drift og vedlikehold og markedsadgang for norsk forsvarsmateriell i leverandørnasjonens hjemmemarked.

I tett dialog med FD, FMA og andre aktører i Forsvarektoren vil FSi bidra med å legge til rette for å sikre industrisamarbeidsavtalen med leverandøren av stridsvognene gir best mulig resultat for norsk forsvarsindustri. Dette kan bl.a. innebære gjennomføring av arrangementer, dialog med leverandører og leverandørnasjonenes forsvarsindustriforeninger og andre aktiviteter i leverandørnasjonene.

3.9. BÆREKRAFT

Statens første og viktigste oppgave er å sørge for sikkerheten til befolkningen, og verne om og beskytte demokratiet. Uten et forsvar vil selve grunnlaget for sikkerhet være truet, og med det de grunnleggende forutsetningene for frihet og velferd. Besittelse av maktmidler og evne til forsvar fungerer som en «forsikring» for befolkningen, og muliggjør velferd, vekst og bærekraftig utvikling.

Skal Forsvaret fungere som vår «forsikring», er det helt avgjørende at det har tilstrekkelig kampkraft til at forsvarsevnen er troverdig. Norge har valgt å oppnå dette gjennom et tett samarbeid i NATO. Samarbeidet fungerer imidlertid kun dersom Norge tar på seg sin forholdsmessige andel av byrden og er en fullverdig partner i alliansefelleskapet. Da må Forsvaret ha kapasiteter som er relevante og være i stand til å ivareta prioriterte oppgaver i hele konfliktspekteret. Dette inkluderer alt fra overvåkning og suverenitetshevdelse, til krisehåndtering og i ytterste konsekvens, væpnet konflikt.

Forsvarsteknologisk og industriell kompetanse er nødvendig for å utvikle teknologi og produkter tilpasset Forsvarets behov. Ettersom Forsvaret, hverken i Norge eller i de fleste andre land, besitter denne kompetansen, er derfor evnen til forsvar ubetinget knyttet til forsvarsindustrien. Muligheten til å kunne bruke militærmakt som et nødvendig virkemiddel for å sikre fred og en bærekraftig utvikling, forutsetter at det eksisterer en nasjonal forsvarsindustri som ikke bare er en del av den nasjonale beredskapen, men også en viktig del av Totalforsvaret. Derfor er forsvarsindustrien en avgjørende bidragsyter til FNs 16. bærekraftsmål som slår fast at fred er en forutsetning for en bærekraftig utvikling.

Forsvarsindustrien opererer i samsvar med strenge nasjonale og internasjonale lover og reguleringer. Industrien leverer produkter som er helt avgjørende for nasjonal sikkerhet og alliert evne til kollektivt forsvar. Den er derfor uunnværlig for å sikre et bærekraftig samfunn med sterke institusjoner som kan sikre demokrati og frihet i stadig mer krevende global sikkerhetssituasjon.

På tross av at forsvarsindustri er en forutsetning for en bærekraftig utvikling, kommer det stadig nye initiativer som søker å plassere forsvarsindustrien i bås med virksomhet som ikke defineres som bærekraftig og er uetisk, slik som for eksempel tobakksproduksjon, gambling, prostitusjon og barnarbeid. Det pågår også en kontinuerlig kampanje for å påvirke kriteriene i EU-taksonomien for bærekraftige investeringer under påskudd av at forsvarsindustrien er uetisk virksomhet og ikke bærekraftig. Det har så langt blant annet resultert i at enkelte kategorier av statsobligasjoner utstedt i noen europeiske land ikke kan brukes til å finansiere forsvarslieferandører og/eller -industri. Banker og finansieringsinstitusjoner avstår fra å finansiere slik virksomhet og enkelte forsikringselskaper vil ikke forsikre virksomheter som utvikler og produserer forsvarsmateriell.

Dersom denne utviklingen griper om seg og forsterkes kan det i vesentlig grad forringe rammebetingelsene både for norsk og europeisk forsvarsindustri. Det vil svekke nasjonenes evne til suverenitetshevdelse, forsvar og bidrag til NATOs kollektive forsvarsevne og mulighetene til å opprettholde stabile rammebetingelser for en bærekraftig utvikling. Det er derfor avgjørende å oppnå generell aksept for at forsvarsindustri er bærekraftig virksomhet og en forutsetning for en bærekraftig utvikling og oppnåelse av FNs bærekraftsmål.

FSi vil styrke sitt engasjement på bærekraftsområdet i 2022 gjennom å inkludere temaet i dialogen med myndighetene og i informasjonsvirksomheten. Arbeidet vil i betydelig grad ta utgangspunkt i felles budskapsplattformer og tiltak som utvikles i regi av den europeiske forsvarsindustriforeningen ASD.

3.10. FORSVARSRELATERT ROMVIRKSOMHET
Langtidsplanen for Forsvaret legger opp til at frem mot 2030 vil Forsvaret i økende grad ta i bruk rombaserte kapasiteter. Det innebærer også at det planlegges betydelige investeringer på dette området. Dette er et mulighetsrom for flere av FSi's medlemsbedrifter, inkludert de største norske forsvarslieferandørene, som også er ledende i norsk romindustri.

Ved behandlingen av Romstrategien våren 2020 la en enstemmig næringskomite til grunn at forsvarssektorens arbeid med romvirksomhet skal ha som formål å skaffe til veie rombaserte kapasiteter som trengs for å utføre eget samfunnsoppdrag og at Norge, med ambisjon om å være NATO i nord, har et særlig ansvar for å utvikle god dekning av rombaserte tjenester i nordområdene og Arktis. Komiteen understreket også viktigheten av norsk romvirksomhet for Norges selvstendige evne til situasjonskontroll og suverenitetshevdelse i nordområdene. I forbindelse med behandlingen presiserte Forsvarsdepartementet at «Forsvaret benytter i dag satellitter til overvåking og kommunikasjon og har planer om å øke antallet små satellitter under nasjonal kontroll til disse formålene de nærmeste årene. Den strategiske betydningen av verdensrommet øker og antall små satellitter for kommersiell og militær bruk forventes å øke kraftig.»

Forsvarets uttalte satsning gjør at det kan synes realistisk å etablere en internasjonalt konkurransedyktig spesialisert industriklynge for å utvikle og ta frem kosteffektive militære rombaserte nisjekapasiteter med utgangspunkt i Forsvarets behov. Dette vil i betydelig grad kunne styrke nasjonal egeevne til å kontrollere kritisk infrastruktur og gi Forsvaret tilgang til et nasjonalt kompetanse- og teknologimiljø som vil bidra til å styrke forsvarsevnen. Nasjonal egeevne er særlig viktig på dette området fordi det sikrer kontroll med hvordan satellitter håndterer rådata, styres og kontrolleres. Det kan også muliggjøre at kapasiteter, om nødvendig, raskt kan plasseres i rommet.

Et nasjonalt industrielt kompetansemiljø, med utgangspunkt i militære rombaserte kapasiteter har en betydelig «dual-use» verdi innenfor nasjonale interesseområder som overvåking av maritim trafikk, fiskeri, miljøkriminalitet, smugling og søk og redning. Videre er dette en framtidig høyteknologisk industri med betydelig vekstpotensial som kan bidra med verdiskapning, attraktive arbeidsplasser og store eksportinntekter, dersom forholdene legges til rette.

FOTO | Kongsberg

En grunnleggende forutsetning for å satse på å videreutvikle en internasjonalt konkurransedyktig industriklynge med utgangspunkt i Forsvarets behov for rombaserte kapasiteter, er at Forsvaret tar en aktiv rolle og går i dialog med industrien med sikte på å etablere et langsiktig forpliktende samarbeid, slik Forsvaret for eksempel har gjort for luftvern og missiler. Det er Forsvaret som på nasjonalt nivå har det mest omfattende behovet for en sikker infrastruktur og for rombaserte militære kapasiteter og som eier investeringsprogrammene som har tilstrekkelig omfang til å kunne forsvare en industriell satsning. Forsvaret og Forsvarsdepartementet har lang erfaring med å legge til rette slik at nasjonal industri, i samarbeid med forsvarssektoren, kan utvikles til å bli internasjonalt konkurransedyktig med utgangspunkt i løsninger som møter Forsvarets behov på en kosteffektiv måte. Derfor kan forholdene nå

ligge til rette for at dette nå også kan bli en realitet for militære nisjekapasiteter i rommet.

På denne bakgrunn vil FSi følge opp utviklingen av Forsvarets romvirksomhet. I denne sammenheng vil FSi videreføre dialogen med romindustriens interesseorganisasjon, NIFRO, med sikte på å legge til rette for at Forsvarets satsning i rommet skal gi størst mulig uttelling for norsk forsvars- og romindustri. Det kan bli aktuelt å inngå en samarbeidsavtale mellom NIFRO og FSi i løpet av året.

3.11. SMB

SMB-utvalget har en viktig rolle i foreningens arbeid med implementeringen av den oppdaterte forsvarsindustrielle strategien og vil særlig arbeide for å forenkle anskaffelsesprosedyrer som senker terskelen for anskaffelser av ny teknologi og som er

bedre tilpasset mindre anskaffelser. Sentralt i denne sammenheng står også etablering av hensiktsmessige finansieringsordninger for konseptutviklings- og eksperimenteringsaktiviteter og ordninger som er risikoavlastende for SMBer som deltar i FOU-aktiviteter med Forsvarssektoren. Videre har utvalget til hensikt å foreslå nye tiltak som så langt ikke er iverksatt i forsvarssektoren, men som allerede er velprøvd hos flere av våre allierte med gode resultater.

Som en del av arbeidet med å gjennomføre den oppdaterte forsvarsindustrielle strategien, vil utvalget også foreslå tiltak for å øke omfanget SMBenes deltagelse i utviklingsprosjekter i forsvarssektoren og involvering av SMB i nasjonale forsvarsprogrammer og prosjekter som finansieres av Det europeiske forsvarsfondet.

I 2022 skal utvalget fortsette å arbeide med å styrke forståelsen av hvordan SMBene kan bidra med innovasjon, teknologi- og kompetanse- utvikling og produksjon som kan understøtte utviklingen av Forsvaret.

3.12. INFORMASJONS-AKTIVITETER

FSi har etablert et kommunikasjonsutvalg bestående av representanter fra utvalgte medlemsbedrifter og administrasjonen. Utvalget er en viktig bidragsyter til foreningens informasjonsarbeid og vil bli videreført i 2022.

Flere saker som er viktige for forsvarsindustrien står på den politiske agendaen i 2022. Først og fremst er implementeringen av den oppdaterte forsvarsindustrielle strategien i Stortinget av stor viktighet. Flere store anskaffelsesprosjekter som har betydelig politisk oppmerksomhet, som f.eks. nye stridsvogner, helikopterstøtte til Hæren og forberedelse til anskaffelse av multirollefartøy til Sjøforsvaret blir viktige å følge tett.

Oppmerksomheten omkring virksomheters bærekraft (ESG), og bærekraftsrapportering øker. Blant annet utvikles regnskaps- og selskapslovgivningen for å sikre at bærekraftig industriell virksomhet og utvikling. Det arbeides også med reguleringer som skal legge til rette for at banker og finansieringsinstitusjoner skal drive sin virksomhet slik at det stimulerer til en bærekraftig utvikling.

I denne sammenheng er det viktig å bidra til å sikre at det etableres forståelse for at forsvar, og dermed en forsvarsindustri, er en forutsetning for en bærekraftig utvikling og å unngå at det fester seg en oppfatning av at forsvarsindustri per definisjon ikke er bærekraftig virksomhet.

Informasjonsaktiviteten vil derfor bli videreført i 2022. Det vil være aktuelt å gjennomføre et seminar med ungdomspolitikere i 1.halvår 2022. Foreningen planlegger å delta på Arendalsuka 2022 med inntil to arrangementer.

Foreningen vil bidra med forelesninger på Sjefskurset på Forsvarets Høgskole og på samlinger for nytilsatte i Forsvarsmateriell.

FSIs nettsider og nyhetsbrev brukes aktivt for å gi informasjon til medlemmene og for å formidle informasjon om foreningen og bransjen til et bredere publikum. Nyhetsbrevet vil bli utgitt ved behov. Det er en effektiv måte for å nå mange relevante organisasjoner, interessegrupper og enkeltpersoner.

Samarbeidet med FFI og Forsvarsdepartementet om å utarbeide statistikk for norsk forsvars- industri videreføres i 2022.

FSi vil videreføre bruken av sosiale medier i sin informasjonsvirksomhet i 2022.

3.13. OPPLÆRINGSTILBUD

Opplæringsaktiviteten blir gjenopptatt i 2022, etter at COVID-19 pandemien gjorde det nødvendig å innstille de fleste av virksomheten i 2020 og 2021. Det er planlagt flere faglige seminarer i 2022, bl.a. om etikk og antikorrupsjon, kvalitetsstyring, eksportkontroll, sikkerhetsloven og anskaffelser og prosjektgjennomføring i Forsvarssektoren.

3.14. ORGANISASJON

Det planlegges ikke vesentlige endringer i FSi sin organisasjon i 2022. I løpet av året tas det sikte på, i samarbeid med Innovasjon Norge og Forsvarsdepartementet, å etablere en stilling som forsvarsindustriråd ved den norske EU-delegasjonen i Brussel for særlig å støtt norske bedrifters muligheter i det europeiske forsvarsfondet, EDF.

FOTO | Marit Myhre / Forsvaret

4

Styrets konklusjon

Styrets konklusjon

Også i 2021 påvirket koronarestriksjoner betydelig grad foreningens virksomhet

Allikevel økte medlemsmassen i løpet av året og ved utgangen av 2021 har FSI 172 medlemsbedrifter. Dette er det høyeste antallet medlemmer som noen gang er registrert.

Arbeidet med den oppdaterte forsvarsindustrielle strategien, å ivareta forsvarsindustriens interesser i forbindelse med Norges tilslutning til Det europeiske forsvarsfondet, eksportkontroll og reetablering av arrangementsvirksomheten, var høyt prioriterte oppgaver i 2021.

Foreningen klarte å tilpasse arrangementsvirksomheten for å begrense de negative effektene av pandemien. Myndighetsdialogen og informasjonsaktiviteten ble bare i mindre grad påvirket av restriksjonene. Første halvår var det i praksis ikke mulig å gjennomføre fysiske arrangementer. Fra og med august og frem til slutten av november ble aktiviteten gjennomført tilnærmet som normalt, før ny tilstramning i desember igjen gjorde det nødvendig å avstå fra fysiske arrangementer ut året.

Myndighetsdialogen ble videreført gjennom arbeidet i Forsvarsdepartementets ulike fora for dialog og samarbeid med industrien: Høynivågruppen, Nasjonal kontaktgruppe og Støttegruppene for investeringsprogrammene. Dialogen med Forsvarsmateriell ble videreført blant annet gjennom faste møter i FMA dialogforum. Det ble gjennomført kontaktmøter med Forsvarets forskningsinstitutt. Videre har det også vært utstrakt kontakt med politiske partier og partigrupper på Stortinget.

Styret vil trekke frem følgende som særlig har bidratt til å nå foreningens målsettinger for 2021:

- Forsvarsindustriell strategi (Meld St. 17 (2020-2021))
 - Dialog med Forsvarsdepartementet
 - Møter med, og skriftlige innspill til fraksjonene i Utenriks- og forsvarskomiteen
 - Innspill til og deltagelse på digital høring i Stortinget om nasjonal forsvarsindustriell strategi
 - Webinar med forsvarsministeren
 - Kick-off seminar med Forsvarssektoren og industrien
- Gjennomføring av nasjonal forsvarsindustriell strategi
 - Dialog og informasjonsutveksling mellom industrien og Forsvaret gjennom programområdenes støttefunksjoner
 - Webinar om Fremtidige anskaffelser til Forsvarssektoren

- Webinarer med Hyundai Rotem og Kraus Maffai Wegmann om industrielle muligheter i forbindelse med anskaffelsen av nye Stridsvogner til Hæren
- Teknologidager med Hæren på Rena
- Programutvalgenes innspill til Forsvarsindustrielle vurderinger og analyser
- SMB utvalgets arbeid for å synliggjøre små og mellomstore bedrifters potensial og muligheter i Forsvarssektoren
- Planlegging og gjennomføring av digitale bedriftsbesøk for Forsvarsministeren til seks små og mellomstore bedrifter
- Digitale og fysiske programkonferanser med FD's investeringsprogrammer
- Deltagelse i Prosjektråd for FFI-prosjektene 1505 Autonomi, 1520 Innovasjon i Forsvarssektoren og 1519 ICEWORX
- Innspill til fraksjonene og deltagelse på høringer i Stortinget om Samfunnsikkerhetsmeldingen og Nordområdemeldingen.

- Samarbeid og dialog med Forsvarsmateriell (FMA)
 - FMA dialogforum
 - Orienteringer om norsk forsvars- industri for nytilsatte i FMA
- Forsvarsrelatert romvirksomhet
 - Videreføring av samarbeidet med rom-industriens interesseorganisasjon, NIFRO
 - Digitalt seminar om forsvarsrelatert romvirksomhet
- Nettverksarrangementer
 - Planlegging og gjennomføring av Leverandørseminar og FSI utstilling
- Påvirke rammebetingelser for eksport og internasjonal handel med forsvarsmateriell
 - Arbeidet i FSi's Eksportkontrollutvalg
 - Planlegging og gjennomføring av Eksportkontrollwebinar
 - Innspill til behandlingen av Stortingsmeldingen om eksportkontroll og deltagelse innspill til skriftlig høring i Utenriks- og forsvarskomiteen
- Fremme norsk forsvarsindustriens interesser i forhold til utviklingen av EUs nye initiativer på forsvarsindustriområdet mot FD, innenfor det nordiske samarbeidet, internt i ASD og overfor EUs institusjoner i Brussel
 - Åpent informasjonsmøte om arbeidsprogrammet for 2021 (digitalt)
 - Bidra til posisjonering av norske virksomheter i arbeidsprogrammet for det Europeiske forsvarsfondet for 2021
 - Webinar med EU-kommisjonen og forsvarsdepartementet om EDF
 - Løpende dialog med FD og EU-delegasjonen i Brussel
 - Dialog med Innovasjon Norge og Forsvarsdepartementet om etablering av forsvarsindustrirådstilling ved EU-delegasjonen
- Samarbeidet mellom de nordiske forsvars- industriforeningene med særlig vekt på koordinering av nasjonale posisjoner angående utviklingen i EU
- Forretningsutvikling internasjonalt
 - Utvikling av rammebetingelser for norsk forsvarsindustri i det amerikanske markedet
 - Roundtable for norsk forsvarsindustri med US Chamber of Commerce og ambassaden i Washington D.C i forbindelse med HKH Kronprins Haakons offisielle besøk til USA
 - Bidrag til Norwegian American Defence and Homeland Security Industry Council (NADIC)
 - Seminar om det amerikanske anskaffelsesregimet (FARS/DFARS)
 - Webinar om cybersecurity (CMMC) i samarbeid med US OSD
 - Webinar om fortetningsmuligheter i NATO Supply and Procurement Agency (NSPA)
 - Industriprofilering på NATO Cold Weather Warfare Symposium på Elverum
- Forsvarsutstillinger - Norsk paviljong på forsvarsmateriellutstillingene
 - MSPO 2022 i Kielce (Polen)
 - ADEX 2022 i Seoul (Sør-Korea)
- Faglige aktiviteter
 - Eksportkontrollseminar (digitalt)
 - Seminar om Kvalitetsledelse og konfigurasjonsstyring

- Internasjonale fora
 - Følge opp og delta i den europeiske forsvarsindustriforeningen ASD sitt arbeid på forsvarsområde
 - FSi har deltatt aktivt i arbeidet i NATO Industrial Advisory Group (NIAG). Flere medlemsbedrifter i FSi har gjennom året deltatt i studier i regi av NIAG
 - Videreføring av dialogen om nordisk samarbeid med NORDEFECO i samarbeid med de nordiske forsvarsindustriforeningene
- Informasjonsvirksomhet
 - INFO/ERFA 2021 (Digitalt)
 - Arendalsuka 2021: Seminarer om Strategisk samarbeid og Bærekraft
 - Publikasjoner:
 - «Samarbeid om et høyteknologisk forsvar»
 - «Forsvarsevne, innovasjon og høyteknologi» som innstikk Dagens Næringsliv
 - Samarbeidet med tidsskriftet Militærteknikk
 - Forelesninger på Sjefskurset ved Forsvarets høyskole
 - Videreutvikling av FSi's aktiviteter på sosiale medier

Foreningens økonomiske resultat for 2021 ble 887 000 kroner.

COVID-19 pandemien har synliggjort viktigheten av at foreningen har en solid egenkapital. Egenkapitalen er tilstrekkelig til at foreningen kan håndtere plutselige og uforutsette hendelser som kan påvirke foreningens økonomi negativt på en tilfredsstillende måte. Egenkapitalen gir også foreningen handlefrihet til ved behov å kunne engasjere eksterne kompetanse, å gjennomføre aktiviteter der det er risiko for negativt økonomisk resultat og for å kunne gjøre tilpasninger i bemanningen ved behov.

Hendelsene i 2020 og 2021 har avdekket at foreningen er sårbar for bortfall av inntekter fra arrangementer. Det er også usikkert om, og eventuelt når inntektene, fra arrangementer er tilbake på tilsvarende nivå som før pandemien. Det forventes betydelig pris og lønnsvekst i 2022. Dette kommer til å påvirke foreningens kostnader. For delvis å kompensere for forventede kostnadsøkninger som følge av dette foreslår styret å øke kontingenten for Kategori I-III medlemmer med 2 % for 2022. Ettersom kontingenten justeres pr. 1. juli, innebærer det en økning på 4% fra 2. halvår 2022.

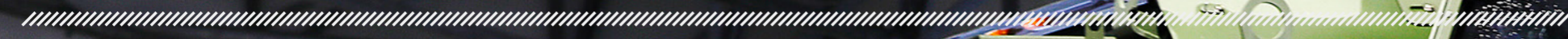
Det er ikke et mål å vesentlig styrke egenkapitalen. Styret legger imidlertid til grunn at foreningen fortsatt bør ha et positivt driftsresultat også de kommende år. Foreningens økonomi er solid.

Resultatene i 2021 er et godt grunnlag for virksomheten i 2022.

.....

Pamela Willgohs | Styreleder
Gudmund Kjærheim | Nestleder
Thomas Andersen | Styremedlem
Tom Tuhus | Styremedlem
Carl F. Sejersted Bødtker | Styremedlem
Erlend Skjold | Styremedlem
Egil Simonsen | Styremedlem
Ivar Sehm | Styremedlem
Torbjørn Svengård | Administrerende direktør

Godkjent av styret,
Oslo, 30. mars 2022

5

Vedlegg

MEDLEMSBEDRIFTER
ÅRSREGNSKAP 2021
REVISORS BERETNING
BUDSJETT 2022
FSI GRUPPER OG UTVALG
FSI ARRANGEMENTSTATISTIKK 2021

Vedlegg 1 | Medlemsbedrifter FSi

Per 31. desember 2021

4C Strategies Norway AS
 Acapulka AS
 Advokatfirmaet Selmer AS
 Airbus Defence And Space AS
 Aircontact Group AS
 Airline Management AS
 Andøya Space Defence AS
 Applica Consulting AS
 Arctic Logistics AS
 Arena Nord Utvikling AS
 Aviation Training Center Norway AS
 Axnes AS
 BAE Systems Hägglunds AB
 Bandak Nct AS
 Benestad Solutions AS
 Berget AS Fine Mechanics
 Bertel O. Steen Defence & Security AS
 Blue Water Shipping AS
 Blueday Technology AS
 Bredengen AS
 Chemring Nobel AS
 CHSnor Holding AS
 ComPower as
 Comrod AS
 Conmec AS
 Conrad Mohr AS
 Data Respons Solutions AS
 DNV AS
 Dolphitech AS
 Drytech AS
 DSG Technology AS
 dspnor
 Eidsvoll Electronics AS
 Eker Group AS
 Electronicon AS
 Elmatica AS
 Embron Group AS
 Endúr Maritime AS, Avd Skjøndal
 Evoy AS
 Excitus AS
 Fieldmade AS
 First House AS
 Fjord Defence AS

Flatirons Norge AS
 Fosen Tools AS
 Fosstech AS
 Fremtidens Industri AS
 FREQUENTIS NORWAY AS
 Frydenbø Milpro AS
 Galleon Embedded Computing AS
 GKN Aerospace Norway AS
 Goldfish Boat AS
 Gylling Teknisk AS
 H. Henriksen AS
 Hallgruppen AS
 Halogen AS
 Hapro Electronics AS
 Hexatronic AS
 Hiddn Technology AS
 Holtan+Partners
 Hydrema AS
 Ikm Alfa Solution AS
 Impetus Advanced Finite Element Analyses AS
 Indra Navia AS
 Inission Løkken AS Avd Løkken Verk
 International Business Machines AS- IBM
 Ip Systems AS
 ISPAS AS
 Janusfabrikken AS
 JEPCON AS
 Josi Tech A/S Josi Tech AS
 Jotne EPM Technology AS
 K Lerøy Metallindustri AS
 Kitron AS
 Kongsberg Aviation Maintenance Services AS
 Kongsberg Defence & Aerospace AS
 Kongsberg Maritime AS
 Kongsberg Satellite Services AS
 Konsulentfirma Kjell A. Østnes AS
 Krekon AS
 KTA Naval Systems AS
 LIGHT STRUCTURES AS
 Lilltech AS
 Lilaas AS
 Luftmateriell AS
 Maritime Robotics AS

Marshall Aerospace and Defence Group
 MAXIM DEFENSE NORWAY AS
 Merlin Holding AS
 Metronor AS
 MILDEF AS
 Mission Critical Designs AS
 Mnemonic AS
 NADIC
 Nammo AS
 Naxys Technologies AS
 NFM Group AS
 Norbit ASA
 Nordic American AS
 Nordic Defence & Security AS
 NORDIC SHELTER AS
 Nordic Unmanned AS
 NorLense AS
 Norse Asset Solutions AS
 Norsk Cobot Senter AS
 Norsk Elektro Optikk AS
 Norsk Scania AS
 Norsk Vannteknologi AS
 Northcom AS Avd Oslo
 Northrop Grumman Sperry Marine
 Norwegian Aviation & Defense Group AS
 Norwegian Special Mission AS
 Nova Aerospace AS
 NTNU Gjøvik
 NUF ROBOTIC LTD OY
 Obsima Technology AS
 OMNI SA
 ORIXE AS
 Oskar Pedersen AS
 Oswo AS
 P3D Medic AS
 Pavisus AS
 Pone Biometrics AS
 Powerbox AS
 Radionor Communications AS
 Raufoss Engineering AS
 Recab
 Rheinmetall Norway AS
 Ritek AS

Robot Aviation AS
 Rohde & Schwarz Norge AS
 Rud Pedersen Public Affairs Company Norge AS
 Safety & Security Service AS
 SAS Institute AS
 Seal Engineering AS
 Sensoror AS
 SINTEF AS
 Softox Solutions AS
 Sopra Steria AS
 Space Norway AS
 Squarehead Technology AS
 STADT AS
 Stewa AS
 Syntell AS
 Saab Technologies Norway AS
 T&G Elektro AS
 Tamek AS
 Techni AS
 Teledyne FLIR Unmanned Aerial Systems AS
 Telenor Maritime AS
 Telenor Norge AS
 Teleplan Globe AS
 Thales Commercial Norway AS
 Thales Norway AS, Avd Oslo
 Thyssenkrupp Marine Systems GMBH
 TINEX AS
 Total Defence Group AS
 Triangula AS
 Tyco Electronics Norge AS
 UBIQ Aerospace AS
 Umoe Mandal AS
 Usea AS
 Vake AS
 Vardalife AS
 Vestdavit AS
 VIPO AS
 Visual Engineering AS
 Volue Industrial IoT AS
 Våpensmia AS
 Weibel Norway AS
 WilNor Governmental Services AS
 Ziot Solutions AS

Vedlegg 2 | Årsregnskap

**Årsregnskap 2021
for
Forsvars og Sikkerhetsindustriens
Forening (fsi)**

Organisasjonsnr. 992931183

amesto
AccountHouse

Utarbeidet av:
Amesto Accounthouse AS
Autorisert regnskapsførerselskap
Smeltedigelen 1
0195 OSLO

Resultatregnskap

(Beløp i hele tusen)	Note	2021	2020
DRIFTSINNEKTER OG DRIFTSKOSTNADER			
Driftsinntekter			
Medlemskontingent		8 975	7 662
Kurs- og oppdragsinntekt		2 354	2 087
Annen driftsinntekt		6 415	1 547
Sum driftsinntekter		17 744	11 296
Driftskostnader			
Lønnskostnad	1	6 777	6 105
Husleie og drift av lokaler		654	615
Kjøp av tjenester	1	7 323	4 512
Reise-, møte-, og representasjonskostnader		1 404	217
Annen driftskostnad		1 188	1 313
Sum driftskostnader		17 346	12 764
DRIFTSRESULTAT		398	-1 468
FINANSINNEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Annen renteinntekt		0	1
Annen finansinntekt		544	447
Annen rentekostnad		2	3
Annen finanskostnad		53	88
Sum finansinntekter og finanskostnader		490	357
ORDINÆRT RES. FØR SKATTEKOSTNAD		887	-1 111
ORDINÆRT RESULTAT		887	-1 111
ÅRSRESULTAT		887	-1 111
OVERF. OG DISPONERINGER			
Overføringer annen egenkapital	2	887	-1 111
SUM OVERF. OG DISP.		887	-1 111

Balanse pr. 31.12.2021

(Beløp i hele tusen)	Note	31.12.2021	31.12.2020
EIENDELER			
OMLØPSMIDLER			
Fordringer			
Kundefordringer	3	3 544	1 261
Andre kortsiktige fordringer	3	2 316	2 178
Sum fordringer		5 860	3 438
Investeringer			
Markedsbaserte fond	4	7 211	6 671
Sum investeringer		7 211	6 671
Bankinnskudd, kontanter o.l.	5	4 389	4 966
SUM OMLØPSMIDLER		17 460	15 075
SUM EIENDELER		17 460	15 075

Balanse pr. 31.12.2021

(Beløp i hele tusen)	Note	31.12.2021	31.12.2020
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL			
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	2	13 228	12 340
Sum opptjent egenkapital		13 228	12 340
SUM EGENKAPITAL		13 228	12 340
GJELD			
LANGSIKTIG GJELD			
Avsetning for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser		1 412	1 085
Sum avsetning for forpliktelser		1 412	1 085
SUM LANGSIKTIG GJELD		1 412	1 085
KORTSIKTIG GJELD			
Leverandørgjeld		1 296	928
Skyldig offentlige avgifter		224	125
Annen kortsiktig gjeld		1 299	596
SUM KORTSIKTIG GJELD		2 820	1 649
SUM GJELD		4 232	2 734
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		17 460	15 075

Oslo, 30.03.2022

Styret i Forsvars og Sikkerhetsindustriens Forening (fsi)

Pamela Faye Willgohs	Gudmund Kjærheim	Ivar Andreas Melhuus
Styrets leder	Nestleder	Styremedlem
Egil Simonsen	Tom Tuhus	Erlend Skjold
Styremedlem	Styremedlem	Styremedlem
Carl Frederik Sejersted	Thomas Andersen	Torbjørn Svensgård
Bødtker	Styremedlem	Adm.dirktør
Styremedlem		

Noter 2021

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og NRS 8 - God regnskapsskikk for små foretak.

Inntekter

Tjenester inntektsføres etter hvert som de leveres. En overveiende del av inntektene er kontingenter, som opptjenes og periodiseres per kalenderår. Inntektsføring skjer løpende på bakgrunn av utfakturering foretatt av NHO Fellestjenester.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Anleggsmidler omfatter eiendeler bestemt til varig eie og bruk. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost, fratrukket avskrivninger og nedskrivninger. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på transaksjonstidspunktet.

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på transaksjonstidspunktet.

Bruk av estimater

I utarbeidelse av årsregnskapet har man brukt estimater og forutsetninger som har påvirket resultatregnskapet og verdsettelsen av eiendeler og gjeld, samt usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen i henhold til god regnskapsskikk. Områder som i stor grad inneholder slike skjønsmessige vurderinger, høy grad av kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for årsregnskapet, er beskrevet i notene.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. For øvrige kundefordringer utføres en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Årsregnskap er avlagt under forutsetningen om fortsatt drift er tilstede. Styret bekrefter dette.

Noter 2021

Note 1 - Lønnskostnader og ytelser, godtgjørelser til daglig leder, styret og revisor

Forsvars- og Sikkerhetsindustriens forening har ingen ansatte. Personalkostnader gjelder innleid arbeidskraft fra NHO, som i 2021 utgjorde 4 årsverk i FSI's administrasjon.

Samlet godtgjørelse til daglig leder for 2021 TNOK 2 113 og består av lønn TNOK 2 024 og andre ytelser på TNOK 89.

Revisjonshonorar

Kostnadsført revisjonshonorar for 2021 utgjør TNOK 41.

Note 2 - Egenkapital

	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Pr 31.12.2020	12 340	12 340
Pr 01.01.2021	12 340	12 340
Årets resultat	887	887
Pr 31.12.2021	13 228	13 228

Note 3 - Fordringer

	2021	2020
Kundefordringer til pålydende	3 544	1 261
Mellomværende	251	215
Forskudd bet. fakturaer/Påløpt inntekt	2 065	1 504
Kreditnota fra leverandør Commissariat général des expositions	0	460
Sum fordringer	5 860	3 438

Note 4 - Markedsbaserte obligasjoner/fondsplasseringer

	Markedsverdi per 1.1.	Avkastning	Markedsverdi per 31.12.
NHO Landsforeningsfond	6 671	540	7 211

NHO finansavdeling forvalter midler på vegne av NHO landsforeninger. Midlene plasseres i aksjer/ obligasjoner i Norge og i utland. Landsforeningsfondet er vurdert til markedsverdi.

Noter 2021

Note 5 - Bankinnskudd

Frie bankinnskudd i 2021 TNOK 4 389, frie bankinnskudd i 2020 TNOK 4 966 .

Note 6 - Hendelser gjennom året og etter balansedagen

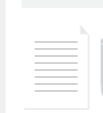
Utbruddet av "Covid19" og de offentlige tiltak som er iverksatt i den forbindelse har påvirket næringslivet generelt og vil påvirke medlemmene en tid framover. Vi legger til grunn at bedriftenes medlemskap i foreningen vil bli opprettholdt selv om disse tiltakene er iverksatt. Vår økonomiske situasjon er tilfredsstillende, og vi anser det derfor korrekt å avlegge årsregnskapet under forutsetning om fortsatt drift.

 Securely signed with Brevio

Årsregnskap FSI 2021

Signers:

Name	Method	Date
Andersen, Tomas Ramse	BANKID	2022-04-08 08:24
Egil Simonsen	BANKID_MOBILE	2022-03-31 07:32
Willgohs, Pamela Faye	BANKID	2022-03-30 16:50
Tuhus, Tom	BANKID_MOBILE	2022-04-05 11:43
Svensgård, Torbjørn	BANKID_MOBILE	2022-03-30 15:17
Sejersted Bødtker, Carl Frederik	BANKID	2022-03-30 15:23
Skjöld, Erlend	BANKID	2022-03-30 17:26
Sehm, Ivar Andreas Melhuus	BANKID_MOBILE	2022-03-30 16:06
Kjærheim, Gudmund	BANKID	2022-04-05 10:26

 This document package contains:
 - Closing page (this page)
 - The original document(s)
 - The electronic signatures. These are not visible in the document, but are electronically integrated.

This file is sealed with a digital signature. The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

Vedlegg 3 | Uavhengig revisors beretning

Til generalforsamlingen i Forsvars- og Sikkerhetsindustriens Forening (FSI)

Uavhengig revisors beretning

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet til Forsvars- og Sikkerhetsindustriens Forening (FSI) som består av balanse per 31. desember 2021, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet et rettviseende bilde av organisasjonens finansielle stilling per 31. desember 2021, og av dens resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av organisasjonen slik det kreves i lov, forskrift og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av the International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til organisasjonens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til <https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>.

PricewaterhouseCoopers AS, Dronning Eufemias gate 71, Postboks 748 Sentrum, NO-0106 Oslo
T: 02316, org. no.: 987 009 713 MVA, www.pwc.no
Statsautoriserte revisorer, medlemmer av Den norske Revisorforening og autorisert regnskapsførerselskap

Oslo, 30. mars 2022
PricewaterhouseCoopers AS

Marius Thorsrud
Statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

Revisjonsberetning FSI 2021

Signers:

Name	Method	Date
Thorsrud, Marius	BANKID_MOBILE	2022-04-08 08:21

Vedlegg 4 | FSi budsjett 2022

Note		2021	2022
	DRIFTSINTEKTER		
3971	Medlemskontigent	8 563 615	9 825 987
	<i>Prosjektinntekter</i>		
	a 12390 Konferanser	2 457 900	3 154 900
	b 12391 Kurs/seminar/arrangementer	7 179 000	12 580 000
	c 12393 Samfunssikkerhet	0	0
	d 12395 FSi Medlemspublikasjoner	150 000	0
		9 786 900	15 734 900
	Sum driftsinntekter	18 350 515	25 560 887
	DRIFTSKOSTNADER		
6300	Husleie, lys, renhold	630 000	670 000
6620	IT-utstyr og programvare	320 000	500 000
6710	Regnskap- og revisorhonorarer	300 000	300 000
6730	Sekretariatskostnader	6 241 000	6 549 693
6790	<i>Prosjektutgifter</i>		
	a 12390 Konferanser	1 346 000	1 601 000
	b 12391 Kurs/seminar/arrangementer	5 523 500	10 162 000
	c 12393 Samfunssikkerhet	0	0
	d 12395 FSi Medlemspublikasjoner	80 000	0
	e 12398 Nye ubåter	50 000	50 000
	f 12394 Kampfly	50 000	100 000
		7 049 500	11 913 000
xxxx	NORAMB Washington D.C.	1 500 000	1 800 000
yyyy	NORAMB Brussel	0	862 500
6800	Kontorholdsutgifter	20 000	20 000
6840	Informasjonsaktiviteter	650 000	800 000
6860	Møter, kurs	150 000	250 000
6750	Eksterne tjenester	600 000	800 000
7140	Reisekostnader	274 000	361 000
7360	Representasjonsutgifter	12 000	12 000
7400	Kontigent (årsavgift) – ASD/NADIC	290 000	290 000
7420	Gaver og blomster	12 000	12 000
7830	Tap på kundefordringer	30 000	30 000
6035	Avskrivninger	0	0
	Sum driftskostnader	18 078 500	25 170 193
	Driftsresultat	440 483	390 694

FOTO | Torbjørn Kjosvold / Forsvaret

1. Medlemskontigent økes med 2% for 2022, dvs 4% økning fra 1. juli
2. Sekretariatet budsjettert med 3,8 årsverk
3. NADICs kontingent er budsjettert med Kr. 900.000,-
4. Finanspostene er ikke inkludert. Vi kan ikke budsjettere verdisvingninger i investeringsporteføljen
5. Alle utstillinger er brutto 0-budsjettert MSPO, ILA Berlin, Eurosatory, FIA 2022, Euronaval 2022

Vedlegg 5 | Representanter i FSi grupper og utvalg

LANDSYSTEMER

Gard Brandsæter
Kongsberg Defence & Aerospace AS, leder

Pål Hofstad
Ritek AS, nestleder

Stian Kjensberg
Thales Norway AS, medlem

Toivo Horvei
NFM Group, medlem

Ivar Sehm
Data Respons AS, medlem

Øystein Haakonsløkken
Nammo AS, medlem

Harald Lunde
Fjord Defence AS, medlem

Bjørn-Kenneth Nilsen
Teleplan Globe AS, medlem

Rune C. Vamråk
CHS Nor AS

SJØSYSTEMER

Ivar Flage
Kongsberg Defence & Aerospace AS, leder

Stian Kjensberg
Thales Norway AS, nestleder

Frank Møller
Nammo AS, medlem

Trygve Egenes
H.Henriksen, medlem

Hallvard Slettevoll
Stadt AS, medlem

Hanne Sjøvold Hansen
Radionor Communication AS, medlem

Svein Erik Mykland
Umoe Mandal AS, medlem

Jon Gultvedt
NFM Group AS, medlem

LUFTSYSTEMER

Hans Fredrik Hansen
Nammo AS, leder

Arnstein Frømy
Berget AS, nestleder

Rune Fleischer
Thales Norway AS, medlem

Roar Bergqvist Larsen
Kongsberg Defence & Aerospace AS, medlem

Dag Eivind Huseby
Kongsberg Aviation Maintenance Service,
medlem

Steinar Østby
Saab Technologies Norway AS, medlem

Øivind Klausen
Indra Navia AS, medlem

CYBER / IKT

Ivar Flage
KDA AS, leder

Linda Sletne
Thales Norway AS, nestleder

Geir Morten Flytør
Teleplan, medlem

Tage Andersen
IBM AS, medlem

Morten Follestad
Sopra Steria, medlem

Mikkel Helweg
Datarespons, medlem

Audun Dotseth
NAMMO, medlem

Truls O. Andersen
Eidel, medlem

Harald Lome
Hiddn Technology, medlem

FSI SMB UTVALG

Atle Sægrov
Radionor, leder

Robert Herber
Teleplan, medlem

Geir Agdesteen
dspnor, medlem

Vegard Evjen Hovstein
Maritime Robotics, medlem

Erik Dragset
Simpro AS, medlem

EKSSPORTKONTROLLUTVALGET (EKU)

Kristin Tandberg Haugsjå
Kongsberg Defence and Aerospace, leder

Lonnie Myklebust
Nammo, medlem

Stein Roger Fiskum
Kitron, medlem

Morten Foon
Rheinmetall Norway, medlem

Sylvi Sørensen
Kongsberg Maritime, medlem

Svein Ringstad
Thales Norway, medlem

Håkon Lindteigen
Kongsberg Group, medlem

Tone Dalegården
GKN Aerospace, medlem

**INTERESSEGRUPPE FOR
ETIKK OG ANTI-KORRUPSJON**
Sissel Solum
Nammo

Lovise Ribe
Kongsberg Defence and Aerospace

Robbie Lopez
NFM Group

Tone Skulstad
Thales Norway

Erik Pedersen
Chemring Noble

Vedlegg 6 | Aktivitet

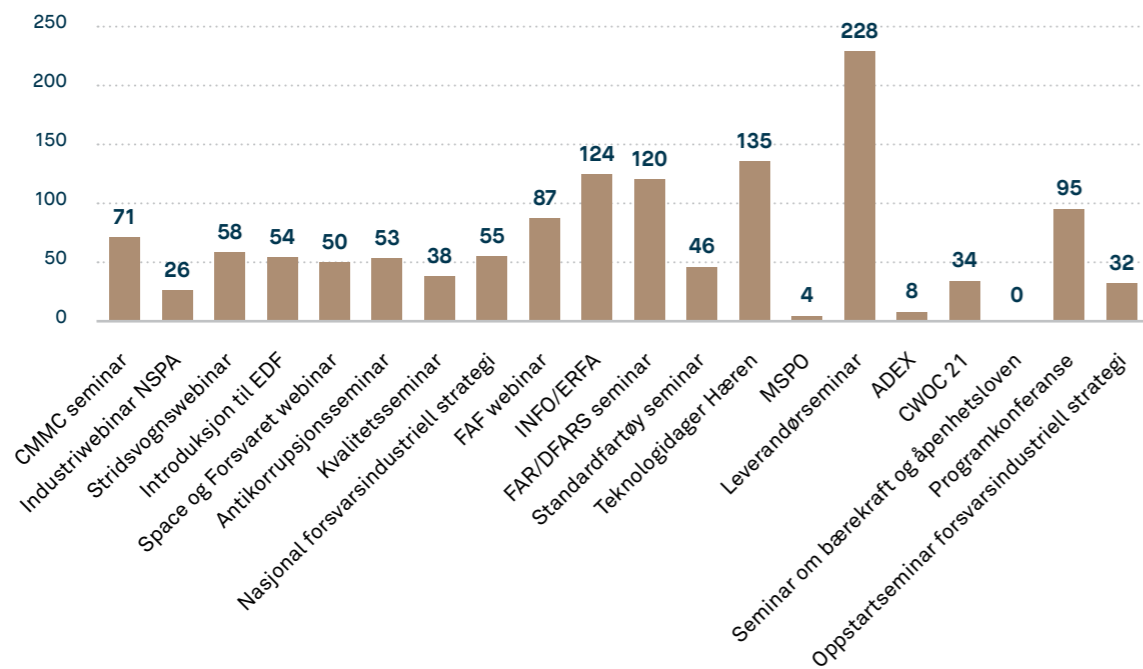

← Medlemsaktivitet 2021

Ikke deltatt
19%

Deltatt
81%

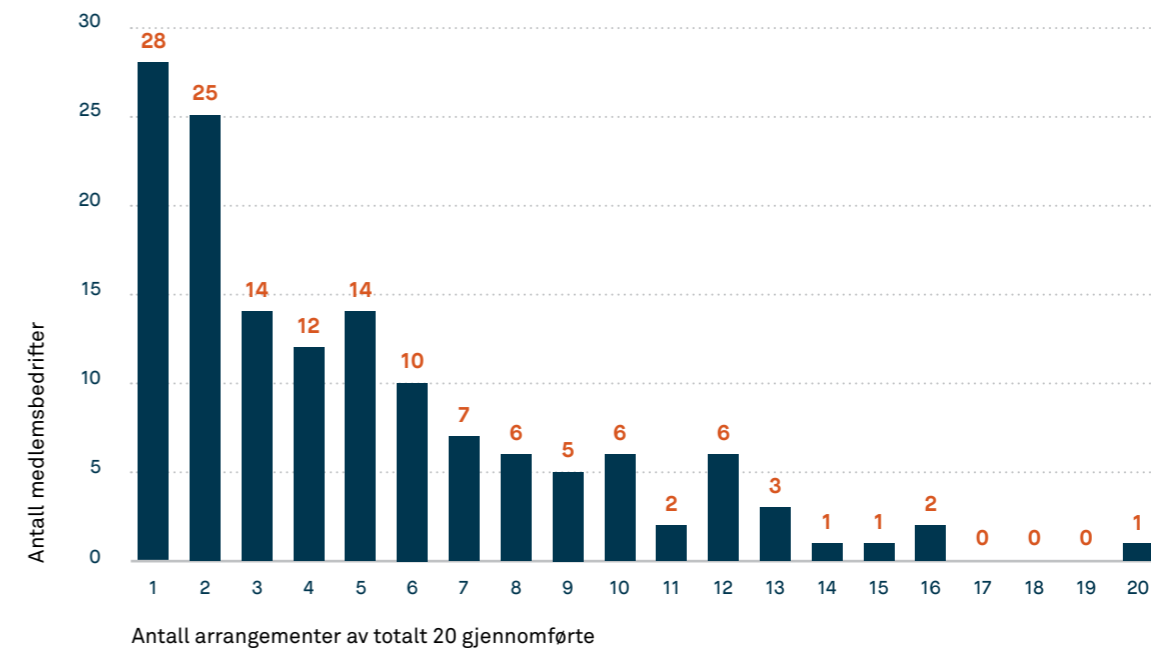
↓ Deltakelse fra medlemsbedrifter | Arrangementer 2021

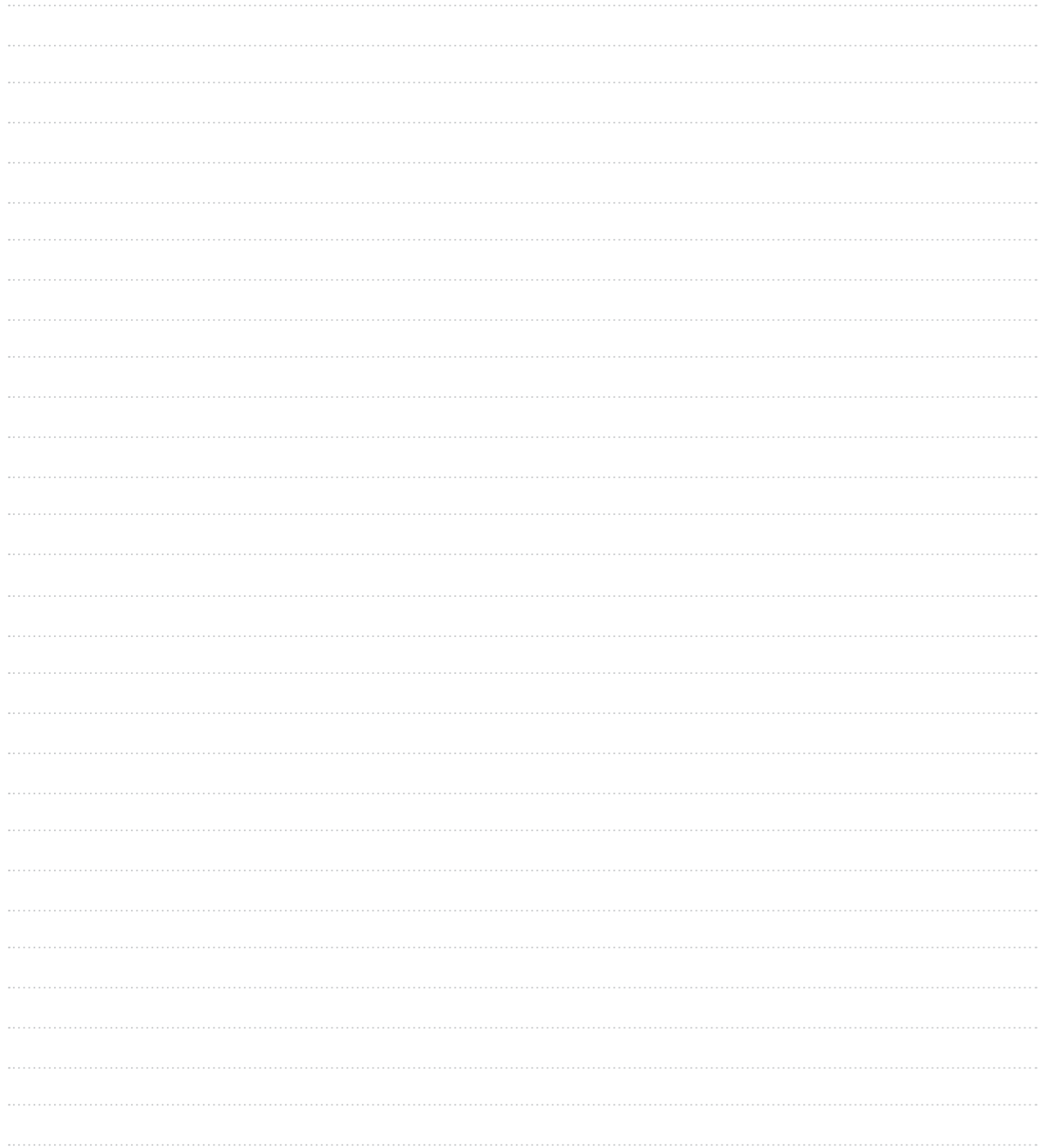
På tross av at pandemien begrenset foreningens muligheter til å gjennomføre normal aktivitet, ble det i løpet av 2021 gjennomført 19 åpne arrangementer med deltagelse fra til sammen 143 medlemsbedrifter. Under normale omstendigheter gjennomføres det i overkant av 20 arrangementer.

Over 80 % av medlemsbedriftene deltok på ett eller flere arrangementer i regi av FSi i 2021. Dette er noe lavere enn gjennomsnittet de siste årene, men i lys av at det i svært liten grad var mulig gjennomføre de mest besøkte arrangementene var deltagelsen på de aktivitetene som ble gjennomført i 2021, også på digitale plattformer, ikke vesentlig lavere enn i foregående år.

↓ Aktivitetsfrekvens, medlemmer 2021

Notater

DESIGN & TRYKK | ETN GRAFISK
FOTO OMSLAG | FORSVARET

FSI.NO

BESØKSADRESSE

Næringslivets Hus
Middelthunsgate 27, Majorstuen
0368 Oslo

POSTADRESSE

Postboks 5250, Majorstuen
0303 Oslo

KONTAKTINFO

Tlf.: +47 23 08 80 00
E-post: fsi@nho.no

FORSVARS- OG
SIKKERHETSINDUSTRIENS
FORENING